

Stenografični zapisnik

četrtje seje

deželnega zbora kranjskega

v Ljubljani

dne 3. aprila 1900.

Navzoči: Prvosednik: Deželni glavar Oton pl. Detela. — Vladni zastopnik: C. kr. deželni predsednik eksce- lenca baron Viktor Hein in c. kr. deželne vlade tajnik Viljem Haas. — Vsi člani razen: knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič, Jožef Anton grof Barbo, Feliks pl. Lenkh, eksce lenca Jožef baron Schwegel, Anton Ulm. — Zapisnikar: Deželni tajnik Jožef Pfeifer.

Dnevni red:

1. Branje zapisnika 3. deželnozbornske seje dne 30. marca 1900.
2. Naznanila deželnozbornskega predsedstva.
3. Priloga 36. Poročilo deželnega odbora o deželni podpori za vodovod v Postojni.
4. Priloga 38. Poročilo deželnega odbora o uvrstitvi okrajne ceste Lienfeld-Brod in Osilniške okrajne ceste v cestnem okraju Kočevskem med deželne ceste z dotičnim načrtom zakona.
5. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu garan- cijskega zaklada Dolenjskih železnic, razkazu imovine za leto 1898. in o proračunu za leto 1900 (k prilogi 20.).
6. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu pokoj- niskega zaklada deželnih uslužbencev za leto 1898. in pro- računu za leto 1900 (k prilogi 22.).
7. Ustna poročila finančnega odseka o prošnjah:
 - a) Polone Bervarjeve, vdove po okrožnem zdravniku v Novem- mestu, da bi se jej zvišala miloščina;
 - b) dr. Štefana Divjaka, zdravnika v deželni blaznici na Stu- dencu, da se mu dovoli odškodnina za stanovanje;
 - c) županstva na Studencu, da se mu dovoli podpora za nakup poslopja za občinsko hiralnico.
8. Ustno poročilo upravnega odseka o statutu za hiralske ustanove v spomin petdesetletnice vladanja cesarja Franca Jožefa I. (k prilogi 12.).
9. Ustno poročilo upravnega odseka o ustanovitvi nove selske občine Bukovje v Postojinskem okraju (k prilogi 32.).

Stenographischer Bericht

der vierten Sitzung

des krainischen Landtages

in Laibach

am 3. April 1900.

Anwesende: Vorsitzender: Landeshauptmann Otto von Detela. — Regierungsvertreter: K. k. Landespräsident Excellenz Victor Freiherr von Hein und k. k. Landes- regierungssecretär Wilhelm Haas. — Sämmtliche Mit- glieder mit Ausnahme von: Fürstbischof Dr. Anton Bonaventura Jeglič, Josef Anton Graf Barbo, Felix v. Lenkh, Excellenz Josef Freiherr von Schwegel, Anton Ulm. — Schriftführer: Landschaftssecretär Josef Pfeifer.

Tagesordnung:

1. Lesung des Protokolles der 3. Landtagsitzung vom 30. März 1900.
2. Mittheilungen des Landtagspräsidiums.
3. Beilage 36. Bericht des Landesauschusses, betreffend die Landes- subvention für die Wasserleitung in Adelsberg.
4. Beilage 38. Bericht des Landesauschusses, betreffend die Ein- reihung der im Straßenbezirke Gottschee gelegenen Lienfeld-Broder- und der Ofstüniger Bezirksstraße in die Kategorie der Landes- straßen unter Anchluss des einschlägigen Gesekentwurfes.
5. Mündlicher Bericht des Finanzauschusses über den Rechnungs- abschluss des Garantiefondes der Unterkrainer Bahnen, die Nach- weisung des gesammten Vermögens für das Jahr 1898 und den Voranschlag für das Jahr 1900 (zur Beilage 20.).
6. Mündlicher Bericht des Finanzauschusses über den Rechnungs- abschluss des Pensionsfondes der Landesbediensteten für das Jahr 1898 und den Voranschlag für das Jahr 1900 (zur Bei- lage 22.).
7. Mündliche Berichte des Finanzauschusses über Petitionen:
 - a) der Apollonia Bervar, Districtsarztenswitwe in Rudolfswert, um Erhöhung der Gnadengabe;
 - b) des Dr. Stephan Divjak, Hausarzt in der Landesirrenanstalt in Studenc, um Bewilligung einer Wohnungsentschädigung;
 - c) des Gemeinbeames in Brunnorf um Subvention für den Ankauf des Gemeinde-Armenhauses.
8. Mündlicher Bericht des Verwaltungsauschusses über das Statut für die Siechenstiftungen in Erinnerung an das fünfzigjährige Regierungsjubiläum Seiner Majestät des Kaisers Franz Joseph I. (zur Beilage 12.).
9. Mündlicher Bericht des Verwaltungsauschusses über die Con- stituierung der neuen Ortsgemeinde Bukovje im Bezirke Adelsberg (zur Beilage 32.).

10. Ustna poročila upravnega odseka o peticijah:
- posestnikov vasi Vrh pri Staremtrgu, da bi deželni tehnik izdelal načrt za vodovod;
 - županstva v Vodicach za preložitev ceste od Povodja do Šmartna pod Šmarno goro;
 - občanov vasi Velesovo, Trata, Adergaz in Praprotna Polica za izločitev iz občine Št. Jur ter ustanovitev samostojne občine Velesovo;
 - občine Podraga za podporo za osuševanje travnikov;
 - občinskega in župnijskega urada Fara in Osilnica za preložitev ceste Fara-Banjaloča.
11. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu kranjskega učiteljskega pokojninskega zaklada za leto 1898. (k prilogi 1.).
12. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu normalnošolskega zaklada za leto 1898. (k prilogi 3.).
13. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu deželno-kulturnega zaklada za leto 1898. in proračunu za leto 1900 (k prilogi 5.).
14. Ustno poročilo finančnega odseka glede dovolitve podpor za šolske zgradbe (k prilogi 17.).
15. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunih bolniškega, blazniškega, porodniškega in najdeniškega zaklada za leto 1900 (k prilogi 25.).
16. Ustna poročila finančnega odseka o prošnjah:
- Kočevskega zdravstvenega okrožja, da se mu dovoli prispevek za popravo Kočevske bolnišnice;
 - okrožnega zdravnika dr. Antona Kaisersbergerja v Krškem za definitivno nameščenje.
17. Ustno poročilo upravnega odseka glede uravnave Pivke (k prilogi 23.).
18. Ustno poročilo upravnega odseka glede dovolitve priklad za cestne namene (k prilogi 24.).
19. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji oskrbnitstva vasi Stara Vrhnika, da bi deželni hidrotehnik napravil načrt za vodovod.
20. Ustno poročilo upravnega odseka o letnem poročilu deželnega odbora, in sicer o:
- § 3. B: Agrarne razmere.

Začetek seje ob 10. uri 20 minut dopoldne.

10. Mündliche Berichte des Verwaltungsausschusses über Petitionen:
- der Insassen der Ortschaft Werch bei Altenmarkt um Verfassung des Planes für die Wasserleitung durch einen landwirtschaftlichen Techniker;
 - des Gemeindeamtes in Woditz um Umlegung der Straßenstrecke von Povodje bis St. Martin unter dem Großfahlenberg;
 - der Ortsinsassen von Michelstetten, Trata, Adergaz und Oberfeld um Auscheidung aus der Gemeinde St. Georgen und Constituierung der selbständigen Gemeinde Michelstetten;
 - der Gemeinde Podraga um Subvention behufs Wiesenentwässerung;
 - des Gemeinde- und Pfarramtes in Fara und Osilniz um Umlegung der Straße Fara-Banjaloča.
11. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsabschluss des kranjischen Lehrpensionsfondes für das Jahr 1898 (zur Beilage 1.).
12. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsabschluss des Normalschulfondes für das Jahr 1898 (zur Beilage 3.).
13. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsabschluss des Landeskulturfondes für das Jahr 1898 und den Vorschlag pro 1900 (zur Beilage 5.).
14. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses, betreffend die Gewährung von Unterstützungen für Schulbauten (zur Beilage 17.).
15. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Vorschläge des Kranken-, Irren-, Gebärdhaus- und Findelfondes für das Jahr 1900 (zur Beilage 25.).
16. Mündliche Berichte des Finanzausschusses über Petitionen:
- der Sanitätsdistrictsvertretung in Gottschee um Bewilligung eines Beitrages behufs Reconstruction des Spitals in Gottschee;
 - des Districtsarztes Dr. Anton Kaisersberger in Gurkfeld um definitive Anstellung.
17. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses, betreffend die Regulierung der Pivk (zur Beilage 23.).
18. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses, betreffend die Genehmigung von Umlagen für Straßenzwecke (zur Beilage 24.).
19. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über die Petition des Vermögensverwaltungsausschusses von Mt-Oberlatbach um Anfertigung der Pläne für die Wasserleitung durch einen landwirtschaftlichen Techniker.
20. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über den Rechenschaftsbericht des Landesauschusses, und zwar über:
- § 3, B: Agrarverhältnisse.

Beginn der Sitzung um 10 Uhr 20 Minuten Vormittag.

Deželni glavar:

Potrjujem sklepčnost visoke zbornice ter otvarjam sejo.

Prosim gospoda zapisnikarja, da prečita zapisnik zadnje seje.

1. Branje zapisnika 3. deželnozborske seje dne 30. marca 1900.**1. Lesung des Protokolls der 3. Landtagsitzung vom 30. März 1900.****Tajnik Pfeifer:**

(Bere zapisnik 3. seje v slovenskem jeziku. — Liesst das Protokoll der 3. Sitzung in slovenischer Sprache.)

Deželni glavar:

Želi kdo gospodov poslancev kak popravek v ravnokar prečitanem zapisniku?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, izrekam, da je zapisnik zadnje seje potrjen.

2. Naznanila deželnozborskega predsedstva.**2. Mittheilungen des Landtagspräsidiums.****Deželni glavar:**

Naznanjam, da so gospodje poslanci pl. Lenkh, grof Barbo in Ulm opravičili odsotnost od današnje seje, in dalje, da je gospod poslanec ekscelenca baron Schwegel še vedno bolan.

Izročene so bile, in sicer potom deželnega odbora, sledeče peticije:

Saf August, Hilfsbeamte i. R. in Laibach, bittet um eine Geldunterstützung.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Eppich Matthias, penf. Hauptschubführer in Laibach, bittet um Pensionserhöhung.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Duller Janez in tovariši v Rodnah prosijo za izplačilo odškodnin za odstopljeni svet za deželno cesto Trebnje-Mirna.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Županstvo občine Fara in Banjaloka prosi za ustanovitev zdravstvenega okrožja za občine Fara, Banjaloka in Osilnica.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Županstva občin Selce, Železniki in Sorica prosijo za napravo ceste od Podrošta do Petrovbrda na Primorskem.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Trtnik Franc, kontrolor deželne blagajnice, prosi za uvrstitev v III. plačilni razred.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Hribar izroča prošnjo zadruga brivcev in vlasuljarjev v Ljubljani, da bi se brivska dela v deželni bolnici in prisilni delalnici izročila brivcem.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Murnik izroča sledeče prošnje: Deželno pomočno društvo Rdečega križa za Kranjsko prosi za podporo.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Podporno društvo za slovenske visokošolce v Gradcu prosi podpore za leto 1900.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Der Frauenhilfsverein vom Rothen Kreuze für Krain in Laibach bittet um Subvention pro 1900.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Povše izroča prošnjo odbora deželne skupine kranjske društva avstrijskih živinozdravnikov za premembe deželnega zakona o povzdigi reje goveje živine.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Kalan izroča prošnje:

Županstvo občine Št. Jur pri Kranju in posestniki iz Tupalič, Hotemaž in Visokega za uravnavo vode Kokra.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Županstvo občine Sorica in prebivalci iz Danj, Zabrdra in drugi prosijo za cestno zvezo Podrošt-Petrovbrdo.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Županstvo občine Št. Jur pri Kranju prosi za uvrstitev občinske ceste iz Visokega čez Suho v Predoslje med okrajne ceste.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Županstvo občine Št. Jur prosi za uvrstitev občinske ceste Hotemaže-Olsevk-Trata med okrajne ceste.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Povše izroča prošnjo županstev Polhovgradec, Črni vrh in Št. Jošt za cestno zvezo Polhovgradec-Št. Jošt-Lučnje-Trata.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Schweiger izroča prošnjo posestnikov fare sv. Duha pri Krškem za izločitev davčne občine Velikitrn in Ravno iz občine Krško ter ustanovitev samostojne občine.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec dr. Tavčar izroča prošnjo Dramatičnega društva v Ljubljani za podporo 12.000 K za sezono 1900/1901.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Jelovšek izroča prošnjo županstva Črni vrh pri Vrhniki za nasip občinske ceste iz Zaloga v Črni vrh za deželno podporo.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Šubic izroča prošnjo Muzejskega društva za Kranjsko v Ljubljani za podporo v društvene namene za leto 1900.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Izročen je meni bil sledeči samostalni predlog gospoda poslanca dr. Žitnika in tovarišev.

Prosim gospoda zapisnikarja, da ga izvoli prečitati.

Tajnik Pfeifer:

(bere — ließt)

«Samostalni predlog
poslanca dr. Žitnika in tovarišev.

Takozvana vinska klavzula v carinski in trgovinski pogodbi z Italijo iz leta 1891. je v veliko škodo avstrijskim vinorejcem. Leta 1891. je znašal uvoz italijanskih vin v Avstrijo 2.6%, leta 1892. že 26% in leta 1893. celo 41%. Dočim je Italija v sedmih letih pred klavzulo v Avstrijo izvozila vina le za okrog štiri milijone kron, ga je v sedmih letih po klavzuli izvozila za 140 milijonov kron.

Z ozirom na to predlagajo podpisani:

Visoka zbornica skleni:

I. Visoka c. kr. osrednja vlada se pozivlje, da pri bodočih obravnavah z Italijo glede nove carinske in trgovinske pogodbe ne vzprejme vinske klavzule in vsekako primerno zviša carino od italijanskih vin.

II. Deželnemu odboru se naroča, da ta sklep priporoči vis. c. kr. vladi.

Ljubljana, dné 2. aprila 1900.

Žitnik, F. Ažman, Gab. Jelovšek, Zelen, F. Modic, A. Kalan, Povše, Pfeifer, Pakiž, Schweiger, F. Košak.»

Deželni glavar:

Utemeljevanje tega samostalnega predloga stavi bom na dnevni red ene prihodnjih sej.

Točka:

3. Priloga 36. Poročilo deželnega odbora o deželni podpori za vodovod v Postojni.

3. Beilage 36. Bericht des Landesauschusses, betreffend die Landessubvention für die Wasserleitung in Adelsberg.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

4. Priloga 38. Poročilo deželnega odbora o uvrstitvi okrajne ceste Lienfeld-Brod in Osilniške okrajne ceste v cestnem okraju Kočevskem med deželne ceste z dotičnim načrtom zakona.

4. Beilage 38. Bericht des Landesauschusses, betreffend die Einreihung der im Straßenbezirke Gottschee gelegenen Lienfeld-Broder und der Osilnißer Bezirksstraße in die Kategorie der Landesstraßen unter Anschluß des einschlägigen Gesetzentwurfes.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

5. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu garancijskega zaklada Dolenjskih železnic, razkazu imovine za leto 1898. in o proračunu za leto 1900. (k prilogi 20).

5. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsabluß des Garantiefondes der Unterkrainer Bahnen, die Nachweisung des gesamten Vermögens für das Jahr 1898 und den Vorschlag für das Jahr 1900 (zur Beilage 20).

Poročevalec Hribar:

Iz računskega sklepa garancijskega zaklada Dolenjskih železnic za leto 1898. je razvidno, da je morala dežela Kranjska prispevati v tem letu 46.125 gld. 29 kr. k nedostatku, ki jih je izkazal obratni račun Dolenjskih železnic, zgodilo se je to iz občežnanega razloga, ker se je v tem letu moralo mnogo pragov premeniti in nadomestiti z novimi, ker so bili spočetka položeni pragi iz mehkega lesa, katere je bilo treba sedaj nadomestiti s pragi iz trdega lesa. Vsled tega izdatka so redni dohodki pri drugem naslovu «obresti začasno naloženih glavnice» bili za 1882 gld. 23 kr.

manjši, kakor se je bilo pričakovalo, med tem ko so obresti od glavnice, ki se je posodila upravnemu svetu Dolenjskih železnic, ker mora ta plačevati obresti, bili večji za 1926 gld. 35 kr., tako da je skupni uspeh dohodkov bil za 44 gld. 12 kr. ugodnejši.

Pripomniti je pri tem, da dohodki Dolenjskih železnic žalibog ne rastejo tako, kakor bi bilo želeto. Pravijo, da bi bilo še precej vožnje, da se pa vsejedno ne razvija vožnja tako, kakor bi se morala, ako bi upravni svet postavil ugodnejše tarife. Pritožujejo se tisti, ki dajejo po Dolenjskih železnicah blago prevažati, da so v primeri z drugimi železnicami na Dolenjskih železnicah tarife previsoke. Ne vem, koliko je na tem resnice in v finančnem odseku se tudi ni natančneje o tem razpravljalo, vendar se je pa od neke strani zagotovilo, da je Dolenjska železnica že bolj prilagodila svoje tarife za tovore sedanjim tarifom, ki se plačujejo po drugih železnicah, da so torej sedaj njene tarife že veliko cenejše. Morebiti bi pa vendar kazalo jih še bolj znižati, kajti čim nižji so tarife, tembolj je pričakovati večjega obrata in temveč se bo ljudstvo železnice posluževalo. Mogoče je, da bo upravni svet Dolenjskih železnic sam prišel do tega prepričanja in da bo tarife primerno znižal.

Kar se tiče dohodkov, je pripomniti, da so l. 1898., za katero imamo računski sklep v razpravi, bili nekoliko — vendar pa neznatno — nižji, kakor leta 1897.

Leta 1899. so se pa zopet povzdignili na tako višino, da dosega dohodke leta 1897. Dohodki se torej prav za prav ne povišujejo v tisti meri, kakor bi bilo želeto, vendar pa je pričakovati, da bodo z letošnjim letom prenehala priplačila v ime poročstva, katero je dežela prevzela za Dolenjske železnice, ker se bodo letos zadnji pragi izmenjali. Malo število jih je še ostalo, tako da leta 1900. tudi priplačilo dežele Kranjske ne bo tako veliko.

Po teh opomnjah si usojam predlagati:

«Deželni zbor skleni:

1.) Računski sklep poročstvenega zaklada Dolenjskih železnic za leto 1898

z rednimi dohodki . . . gld. 32.109·12

in rednimi izdatki . . . » 46.125·29

tedaj z nedostatom . . . gld. 14.016·17

se odobri.»

Deželni glavar:

Otvarjam razpravo.

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati. Gospodje poslanci, ki pritrjujejo predlogu finančnega odseka, izvolijo vstati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Poročevalec Hribar:

Iz razkaza skupne imovine garancijskega zaklada Dolenjskih železnic koncem 1898 je razvidno, da ima ta zaklad terjatev pri upravnem svetu Dolenjskih železnic na Dunaju 73.552 gld. 06 kr. Ta vsota se obrestuje in se bo od prihodnjega leta dalje že začela deželnemu zakladu vračati, ako bo račun uspešen.

Premoženje se je pa povečalo za 32.109 gld. 12 kr., in sicer je to čisto naravno, ker je v tem letu k premoženju prišlo 25.000 gld., katere dežela vsako leto plačuje, in pa obresti od vseh kapitalov, ki so deloma naloženi, deloma pa izposojeni pri upravnem svetu Dolenjskih železnic.

Predlagam:

«2.) Razkaz skupne imovine koncem leta 1898. z aktivni gld. 204.733·60 brez pasiv jemlje se na znanje.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo predlogu finančnega odseka, izvolijo obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Poročevalec Hribar:

Kar se tiče proračuna garancijskega zaklada Dolenjskih železnic za leto 1900, naj mi bo dovoljeno, da najprej povem številke, ki so se postavile v proračun za pokritje, in sicer je tukaj najprej pod poglavjem I. vstavljen letni donesek deželnega zaklada v znesku 50.000 K. Predlagam, da se ta postavka neizpremenjeno sprejme.

(Obvelja. — Angenommen.)

Pri II. poglavju so se postavile v proračun obresti začasno naloženih glavnice s 1993 K.

Predlagam, da se to sprejme.

(Obvelja. — Angenommen.)

Pri III. poglavju se proračunavajo obresti obligacij, ki so razvidne iz razkaza imovine, v znesku 3600 K.

Predlagam, da se ta postavka sprejme neizpremenjeno.

(Obvelja. — Angenommen.)

Pri IV. poglavju so se postavile v proračun obresti posojil, danih v poravnanje nedostatka letnega dohodka v znesku 13.225 K.

Predlagam, da se tudi ta postavka sprejme neizpremenjeno.

(Obvelja. — Angenommen.)

Skupna vsota pokritja torej znaša 68.818 K.

Za potrebsčino pa se ne more ničesar proračunavati, ker se, kakor sem že povedal, ne more vedeti, koliko bo letos treba plačati upravnemu svetu Dolenjskih železnic v ime garancije. Pričakovati je, da bo dežela plačala veliko manj, kakor leta 1898. in tudi leta 1899., vendar se pa ničesar ne more postaviti v proračun, ker ni prave podlage za to. Utegne se tudi zgoditi, da ti stroški, ker bo letos le malo prago vpremeniti, ne bodo tako veliki, da bi se ne mogli pokriti iz obratnih dohodkov Dolenjskih železnic. V tem slučaju bi ne bilo ničesar izplačati iz garancijskega zaklada.

Predlagam torej:

«3.) Proračun tega zaklada za leto 1900 s pokritjem K 68.818 — brez potrebsčine se odobri.»

Deželni glavar:

Gospod poročevalec torej predlaga, da se proračun v celoti odobri.

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo temu predlogu, izvolijo vstati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Daljna točka je:

6. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu pokojninskega zaklada deželnih uslužbencev za leto 1898. in proračunu za leto 1900. (k prilogi 22.).

6. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsabschluss des Pensionsfonds der Landesbediensteten für das Jahr 1898 und den Voranschlag für das Jahr 1900 (zur Beilage 22.).

Poročevalec Hribar:

Priloga 22., o kateri imam čast poročati v imenu finančnega odseka, zadeva računski sklep zaklada, ki dosedaj še ni bil nikdar v posvetovanju v tej visoki zbornici, in sicer zato ne, ker se je vsled sklepa deželne zbornice za pokojninski zaklad za deželne uslužbence šele l. 1897. ustanovil, tako, da je l. 1898. v življenje stopil in se danes tedaj prvič poroča o njem.

Glede dohodkov nimam nič omeniti, ker številke same za-se jasno govore, stroškov pa nobenih bilo ni, ker bodo nastali šele tedaj, kadar bodo deželni uslužbenci, ki prispevajo v ta zaklad, stopali polagoma v pokoj. Dokler teh uslužbencev, ki sedaj plačujejo v pokojninski zaklad 3% svoje plače, nobeden ne stopi v pokoj, toliko časa ne bo pri tem zakladu nobenih izdatkov, ki bi se imeli pokrивati iz zaklada samega.

Predlagam torej:

«Deželni zbor skleni:

1.) Računski sklep pokojninskega zaklada deželnih uslužbencev za leto 1898. z rednimi dohodki 1164 gld. 15 kr. brez izdatkov se odobri.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati.

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo predlogu finančnega odseka, izvolijo vstati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Poročevalec Hribar:

Pri razkazu skupne imovine je izkazano tukaj vseh 1164 gld. 15 kr., ki jih nahaja visoka zbornica pri dohodkih tega zaklada. Da je ves ta znesek v razkazu imovine vstavljen, je iz pojasnila, katero sem prej podal, samo po sebi umevno.

Predlagam:

«2.) Istega zaklada razkaz skupne imovine koncem leta 1898. z aktivi 1164 gld. 15 kr. jemlje se na znanje».

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati.

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo predlogu gospoda poročevalca, izvolijo obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Poročevalec Hribar:

Sedaj prestopim k proračunu za l. 1900. Ta proračun je sestavljen tako, da so v pokritje sprejeti doneski, ki jih deželni uslužbenci plačujejo v pokojninski zaklad, potem pa obresti, katere bodo ti doneski donasali, in sicer od kapitala, ki je že od l. 1898. kot imovina naložen.

Pri potrebščinah se pa zaračunavajo le potrebščine za pokojnine vpokojenim uradnikom in služabnikom, pokojnine vdovam in sirotam, provizije vpokojenim paznikom prisilne delavnice, provizije vdovam paznikov prisilne delavnice, vzgojevalnine, miloščine in pogrebne, torej vse, kar ne spada pod naslov plač ali službenin, se je tukaj kot potrebščina proračunilo.

Na nasprotni strani pa se morajo, ker se, kakor sem že prej pojasnil, iz lastnega premoženja tega zaklada pokojnine, provizije, vzgojevalnine in miloščine ne morejo plačati nobenim takim uslužbencem ali svojcem uslužbencev, ki so že prej pri deželi službovali, preden je deželni zbor sklenil ustanoviti pokojninski zaklad, postaviti v pokritje toliki prispevki dotičnih zakladov, da se vse pokojnine, provizije, vzgojevalnine in miloščine z njimi pokrijejo.

Po tem pojasnilu tedaj tudi mislim, da mi ne bo treba pri vsakem poglavju številke imenovati, ker imajo gg. poslanci tako pri rokah dotično prilogo, in si bom samo usojal predlagati, da se vsa potrebščina v znesku 26.309 K sprejme neizpremenjeno. Istotako naj bi se pokritje pri poglavjih I. do IV. z vsemi podnaslovi sprejelo neizpremenjeno v znesku 29.839 K. Potemtakem bo ostalo preko potrebščine 3.530 K čistega dobička, ki se bo naložil v pokojninskem zakladu ter izkazal koncem l. 1900. z drugimi zneski, ki so že prej naloženi bili, pri razkazu skupne imovine.

Predlagam torej v imenu finančnega odseka:

«3.) Proračun pokojninskega zaklada deželnih uslužbencev za leto 1900.

s potrebščino	K 26.309—
in s pokritjem	> 29.839—

tedaj s prebitkom	K 3.530—
-----------------------------	----------

se odobri».

Deželni glavar:

Otvorjam razpravo.

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati. Gospodje poslanci, ki pritrjujejo predlogu finančnega odseka, izvolijo vstati. (Obvelja. — Angenommen.) Sprejeto in s tem je rešena ta točka. Na vrsto pride točka:

7. Ustna poročila finančnega odseka o prošnjah:

- a) Polone Bervarjeve, vdove po okrožnem zdravniku v Novem mestu, da bi se jej zvišala miloščina;

7. Mündliche Berichte des Finanzausschusses über Petitionen:

- a) der Apollonia Bervar, Districtsarztenswitwe in Rudolfswert, um Erhöhung der Gnadengabe.

Poročevalec dr. Majaron:

Visoka zbornica!

Gospoj Apoloniji Bervar, vdovi ranocelnika Valentina Bervarja, se je v naši seji dne 15. februarja 1895 dovolila dosmrtna letna podpora 200 gld., in sicer zaradi tega, ker je bilo treba pripoznati velike zasluge, ki si jih je pokojni Valentin Bervar v Novem mestu in drugih krajih naše kronovine pridobil kot ranocelnik in okrožni zdravnik. Sedaj prosi gospa Apolonija Bervar, da bi se jej povišala miloščina, in sicer se sklicuje na jako slabe gmotne razmere in na to, da ima dve nepreskrbljeni hčeri, ki sta bolelni in samo troškov povzročujeta.

Finančni odsek se nagiba k stališču, da miloščin ne gre poviševati. Tudi v tem slučaju bi lahko predlagal, da se le-ta prošnja odkloni. Vendar pa glede na to, da je tukaj v prošnji tudi govor o dveh nepreskrbljenih hčerah gospe Apolonije Bervar, za kateri se pa vzgojevalni prispevek, kakor v drugih podobnih slučajih, še ni določil, finančni odsek ni hotel predlagati, da se prošnja a limine odkloni. Da se torej pozvé, kako je s tema nepreskrbljenima hčerama in z drugimi trditvami te prošnje, predlagam:

«Visoki deželni zbor naj sklene:

Prošnja Apolonije Bervar za zvišanje miloščine se odstopa deželnemu odboru z naročilom, da poizve, v kakih gmotnih razmerah živi prositeljica vzlasti glede na svoje otroke, in o tem poroča deželnemu zboru».

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati.

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo predlogu finančnega odseka, izvolijo vstati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Daljna točka je:

- b) dr. Štefana Divjaka, zdravnika v deželni blaznici na Studencu, da se mu dovoli odškodnina za stanovanje;
- b) deß Dr. Stephan Divjak, Hausarzt in der Landesirrenanstalt in Studenc, um Bewilligung einer Wohnungsentſchädigung.

Poročevalec dr. Majaron:

Hišnemu zdravniku v deželni blaznici in ordinariju dr. Stevu Divjaku se je dovoljevala že nekaj let izredna nagrada v letnem znesku 200 gld., in sicer kot odškodnina za stanovanje, ki spada k plači, katerega pa ni mogel rabiti. Pač pa je moral z rodbino vred v baraki stanovati, torej izredno neugodno bivati. To je trajalo do meseca novembra lanskega leta, in sedaj prosi gospod dr. Divjak, da bi se mu tudi za lansko leto dovolila enaka izredna nagrada 200 gld.

V imenu finančnega odseka glede na to, da so skoraj vse lansko leto trajale iste razmere, ki so prej opravičevale ta izvanredni izdatek, predlagam:

«Visoki deželni zbor skleni:

Dr. Stevu Divjaku, zdravniku v deželni blaznici, se dovoljuje za l. 1899. izredna nagrada v znesku 200 gld. kot odškodnina za stanovanje.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati.

Gospodje poslanci, ki se strinjajo s predlogom finančnega odseka, izvolijo vstati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Na vrsto pride točka:

- c) županstva na Studencu, da se mu dovoli podpora za nakup poslopja za občinsko hiralnico;
- c) deß Gemeindeamtes in Brunndorf um Subvention für den Ankauf des Gemeinde-Armenhauses.

Poslanec dr. Majaron:

Občina Studenec-Ig je sklenila nakupiti si hišo, v kateri bi se nastanila občinska pisarna, kakor tudi hiralnica in bolnica za silo. Iz pogodbe, ki je tu aktom priložena, je razvidno, da je občina v istini tako hišo že kupila, da pa kupnine 3000 gld. še ni plačala. Trdi se nadalje, da bi troški za popravo in uredbo znašali okoli 1000 gld. Sedaj prosi občina Studenec, da bi deželni zbor dovolil primeren prispevek k troškom v skupnem znesku 4000 gld. Finančni odsek smatra, da ta prošnja še ni godna za meritorno rešitev.

Finančni odsek je sicer naklonjen takim napravam, kakor so občinske hiralnice in bolnice, vendar bi bilo v tem slučaju prej treba dognati, ali so tudi drugi pogoji od strani občine izpolnjeni, da se namen bolnice in hiralnice gotovo doseže. Tukaj še ni dognano, ali je v resnici hiša, ki so jo kupili, za hiralnico in bolnico sposobna, nadalje ali se je občina že preskrbela vsaj z večino pokritja, ki ga potrebuje za te namene. Tudi je razvidno iz aktov, da je občina že dopisala deželnemu odboru v tej stvari in da je deželni odbor odgovoril, da bi pri deželnem zboru predlagal ugodno rešitev prošnje za prispevek, ako bi hiralnica in bolnica služila tudi občinam Želimplje, Pijava Gorica, Iškavas, Iškalo, Vrbljeve in Tomišelj.

Finančni odsek odobrava stališče deželnega odbora, ker je želeli, da hiralnica in bolnica, ki je nekako v središču več občin, služi tudi več občinam. Po tem širšem namenu bi se tudi, ako so pogoji dani, znesek podpore za hiralnico in bolnico ravnal. Ker pa tudi ta stvar še ni dognana, ker še ni znano, kako so se druge občine, ki bi jih bilo v poštev vzeti, izjavile glede te bodoče hiralnice in bolnice na Igu in ker končno ni še rešeno vprašanje glede pokritja potrebščine za ustanovitev in vzdrževanje, je po vsem tem finančni odsek sklenil, da naj se cela stvar deželnemu odboru odstopi, da poižveduje, kako je s pripravami za ta občinski zavod in kako s proračunom ter pokritjem troškov za ustanovitev in vzdrževanje.

Zategadelj v imenu finančnega odseka predlagam:

«Visoki deželni zbor skleni:

Prošnja občine Studenec-Ig za prispevek k ustanovitvi občinske hiralnice in bolnišnice se odstopa deželnemu odboru z naročilom, da poižve, kako daleč so priprave za ustanovitev omenjenega zavoda dozorele, kakšne namene bi mogel ta zavod izpolnjevati in kako je s pokritjem potrebščine za njega ustanovitev in vzdrževanje, ter o vsem tem poroča deželnemu zboru.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati.

Gospodje poslanci, ki pritrujejo predlogu finančnega odseka, izvolijo obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Točka:

8. Ustno poročilo upravnega odseka o statutu za hiralske ustanove v spomin petdesetletnice vladanja cesarja Franca Jožefa I. (k prilogi 12.).

8. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über das Statut für die Siedenstiftungen in Erinnerung an das fünfzigjährige Regierungsjubiläum Seiner Majestät des Kaisers Franz Josef I. (zur Beilage 12.).

Berichterstatter Freiherr v. Rechbach:

Hohes Haus!

Der Landtag hat in der Sitzung vom 16. Februar 1895 nachstehenden Beschluß gefaßt:

«Aus Anlaß des fünfzigjährigen Regierungsjubiläums Seiner Majestät des Kaisers Franz Josef I. errichtet das Land Krain 50 Stipendien zu je 50 Gulden für arme, sieche Personen, welche in Krain heimatsberechtigt sind und widmet ferner jährlich einen Betrag von 500 Gulden für Waisenzwecke.»

Ueber die Bitte des Landesauschusses haben Seine kais. und königl. Apostolische Majestät zufolge Erlasses des Herrn Ministerpräsidenten als Leiters des k. k. Ministeriums des Innern vom 26. April 1899, Z. 3027, allergnädigst zu gestatten geruht, daß die Siedenstipendien den Namen: «Siedenstiftungen in Erinnerung an das fünfzigjährige Regierungsjubiläum Seiner Majestät des Kaisers Franz Josef I.» führen dürfen.

Der Landesauschuss hat nun das Statut für diese Stiftung zur Genehmigung vorgelegt. Ich bemerke, daß dieses Statut im wesentlichen jenen Bestimmungen nachgebildet erscheint, welche der Landtag in den Sitzungen vom 6. October 1883 und 18. October 1884 rücksichtlich der im Jahre 1881 errichteten Landes-siedenstipendien normiert hat.

Was den für Waisenzwecke gewidmeten Betrag von 500 Gulden per Jahr anbelangt, glaubte der Landesauschuss von der Vorlage eines besonderen diesbezüglichen Statutes absehen zu können, nachdem dieser Betrag jeweilig nach Bedarf für Handstipendien oder für Stiftplätze im Collegium Marianum und in der Freiin von Sichten-thurn'schen Waisenanstalt verwendet werden soll, nach beiden Richtungen hin aber bereits positive Normen bestehen.

Der Verwaltungsausschuss hat das vorgelegte Statut geprüft und bis auf kleine stilistische Aenderungen angenommen.

Ich erlaube mir sohin im Namen des Verwaltungsausschusses den Antrag zu stellen:

(bere — liest)

«1.) Der hohe Landtag wolle das nachfolgende Statut genehmigen.

2.) Der Landesauschuss wird beauftragt, dem genehmigten Statute die Allerhöchste Sanction zu erwirken.»

«1.) Visoki deželni zbor izvoli potrditi nastopni statut.

2.) Deželnemu odboru se naroča, potrjenemu statutu izposlovati Najvišjo sankcijo.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede o splošni razpravi?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim gospoda poročevalca, da preide v specialno razpravo.

Berichterstatter Freiherr v. Redjbach:

(bere — liest)

Statut

über die Siedenstiftungen in Erinnerung an das fünfzigjährige Regierungsjubiläum Seiner Majestät des Kaisers Franz Josef I.

§ 1.

Der Landtag des Herzogthums Krain hat in der Sitzung vom 16. Februar 1895 den Beschluss gefasst: «Aus Anlass des fünfzigjährigen Regierungsjubiläums Seiner k. u. k. Apostolischen Majestät des Kaisers Franz Josef I. errichtet das Land Krain 50 Stipendien zu je 50 Gulden für arme, sieche Personen, welche in Krain heimatsberechtigt sind», und haben Seine k. u. k. Apostolische Majestät zufolge Erlasses des Herrn Ministerpräsidenten als Leiters des k. k. Ministeriums des Innern vom 26. April 1899, Z. 3027/M. J., allergnädigst zu gestatten geruht, dass diese Stipendien den Namen «Siedenstiftungen in Erinnerung an das fünfzigjährige Regierungsjubiläum Seiner Majestät des Kaisers Franz Josef I.» führen dürfen.

Štatut

o hiraliskih ustanovah v spomin petdesetletnega vladanja Njegovega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.

§ 1.

Deželni zbor vojvodine Kranjske sklenil je v seji dne 16. februarja 1895. l. sledeče:

«Povodom praznovanja petdesetletnega vladanja Njegovega c. in kr. apostolskega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. ustanovi dežela Kranjska 50 ustanov po 50 gld. za revne, hirajoče osebe, ki imajo na Kranjskem domovinstvo.» Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo blagoizvolilo je vsled razpisa gospoda ministerskega predsednika kot vodje ministerstva za notranje reči z dné 26. aprila 1899. l., št. 3027/M. J., najmilostiveje dovoliti, da se smejo te ustanove imenovati: «Hiralске ustanove v spomin petdesetletnega vladanja Njegovega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.»

(Obvelja. — Angenommen.)

§ 2.

Diese Siedenstiftungen treten sofort ins Leben, und es ist für die Bedeckung des Stiftungserfordernisses alljährlich in Vorschlag des Landesfondes vorzuführen.

§ 2.

Te ustanove stopijo takoj v veljavo, in je za pokrite ustanovne potrebe v vsakoletnem proračunu deželnega zaklada skrbeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

§ 3.

Auf den Genuss dieser Stiftungen haben Anspruch arme, sieche Personen, welche in Krain heimatsberechtigt sind.

§ 3.

Uživati te ustanove so poklicane revne, hirajoče osebe, ki imajo na Kranjskem domovinstvo.

(Obvelja. — Angenommen.)

§ 4.

Die Bezugsdauer wird vom krainischen Landesauschusse für jeden einzelnen Fall mit Rücksicht auf die Verhältnisse des Bewerbers bestimmt. Innerhalb dieser Dauer ist aber der weitere Stiftungsgenuß noch von der fort-dauernden Bezugswürdigkeit des Stifflings abhängig.

Es hat daher der Genuss insbesondere bei allfälliger Erlangung der Gesundheit und Erwerbsfähigkeit, oder einer besseren Lebensstellung, in welcher der Stiffling nicht mehr unter die wahrhaft Armen gezählt werden kann, oder bei unentgeltlicher Unterbringung desselben in einer Kranken-Versorgungs- oder Siedenanstalt, endlich aber auch bei constatirtem unmoralischen Lebenswandel des Stifflings aufzuhören.

§ 4.

Koliko časa traja užitek, določi z ozirom na prisilceve razmere deželni odbor kranjski za vsak slučaj posebej. A med tem časom je nadaljni užitek ustanove odvisen od tega, da je ustanovljenec še nadalje vreden uživati ustanovo.

Zategadelj posebno preneha užitek, ako ustanovljenec ozdravi in si živež more sam pridobivati, ali ako se njegove razmere v življenju zboljšajo, da se ustanovljenec ne more več šteti med prave ubožce, ali ako pride do brezplačnega oskrbovanja v kaki bolnici, ubožnici ali hiralnici; končno tudi, ako se mu dokaže nemoralno življenje.

(Obvelja. — Angenommen.)

Berichterstatter Freiherr v. Redjbach:

Bei § 5. ist eine kleine stilistische Änderung vorgenommen worden, und dieser Paragraph danach zu lauten:

(liest)

§ 5.

Die Auszahlung der Siedenstiftungen erfolgt in halbjährigen Postcipatraten gegen vom Gemeindeamte und Pfarramte vidierte Quittung, und zwar je nach der fallweisen Bestimmung des Landesauschusses entweder zu Handen des Stifflings, oder zu Handen jener Personen, Gemeinden und Anstalten, in deren Objsorge und Verpflegung der Stiffling steht.

§ 5.

Ustanove se izplačujejo v poluletnih posledobnih obrokkih proti pobotnici, vidirani od županstva in župnega urada, in sicer kakor deželni odbor kranjski

določi za vsak slučaj posebej, ali ustanovljencu na roko, ali pa onim osebam, občinam in zavodom, katere oskrbujejo in preskrbujejo hirajočega ustanovljenca. (Obvelja. — Angenommen.)

Berichterstatter Freiherr v. Rechbach:

(bere — liest)

§ 6.

Das Recht der Verleihung sowie der Einziehung steht dem krainischen Landesausschusse zu.

§ 6.

Pravica podeljevati in odtezati hirajočim ustanove, pristoji deželnemu odboru kranjskemu. (Obvelja. — Angenommen.)

§ 7.

Etwaige Intercalarien werden am Schlusse des Jahres als Fond zur Errichtung neuer Siechenstiftungen fruchtbringend angelegt.

Aus besonders wichtigen Gründen kann aus diesen Intercalarien eine Unterstützung an Gemeinden zur Erleichterung ihrer Auslagen für Sieche gewährt werden.

§ 7.

Med letom morebiti prihranjeni ustanovni zneski se koncem leta plodonosno nalože kot zaklad za ustanovitve novih ustanov za hirajoče.

Iz posebno tehtnih vzrokov sme se iz teh prihranil dati podpora občinam v olajšavo njihovih stroškov za hirajoče.

(Obvelja. — Angenommen.)

Ich beantrage die dritte Lesung.

Deželni glavar:

Torej prosim glasovati v celoti. — (Obvelja.)

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo temu predlogu, izvolijo vstati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Daljna točka je:

9. Ustno poročilo upravnega odseka o ustanovitvi nove selske občine Bukovje v Postojinskem okraju (k prilogi 32.).

9. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über die Constituierung der neuen Ortsgemeinde Bukovje im Bezirke Adelsberg (zur Beilage 32.).

Berichterstatter Freiherr v. Rechbach:

Höher Landtag!

Beim Landesausschusse sind zwei Gesuche überreicht worden, welche den Gegenstand des vorliegenden Berichtes bilden.

In dem einen Gesuche, welches von der überwiegenden Mehrzahl der Bewohner aus Bukovje, Luegg und Gorenje gefertigt erscheint, wird um Auscheidung dieser drei Ortschaften aus der Gemeinde Hrenovitz und um Constituierung derselben zur selbständigen Ortsgemeinde Bukovje gebeten.

Das zweite Gesuch erscheint lediglich von Thomas Kobal als «Obmann der Catastralgemeinde Kaltenfeld» und von Stefan Kobal als «Obmann der Catastralgemeinde Stermca» unterzeichnet. In diesem Gesuche wird um die Auscheidung der Catastralgemeinden Kaltenfeld und Stermca aus der Ortsgemeinde Adelsberg und um die Bildung einer selbständigen Ortsgemeinde Kaltenfeld, und um Vereinigung der Catastralgemeinde Bukovje mit der Ortsgemeinde Kaltenfeld gebeten.

Aus den hierüber gepflogenen Erhebungen hat sich nun ergeben, daß die zweite Petition um Auscheidung der Catastralgemeinden Kaltenfeld und Stermca lediglich von den beiden Obmännern der Verwaltungsausschüsse von Kaltenfeld und Stermca ausgegangen ist. Es hat sich auch der Gemeindeauschuss von Adelsberg gegen diese Auscheidung ausgesprochen, und nachdem aus den gepflogenen Erhebungen zu ersehen ist, daß dieses Gesuch gegen den Willen der Bevölkerung eingebracht worden ist, so wäre es abzuweisen.

Bezüglich des Gesuches der Einwohner der Catastralgemeinde Bukovje haben die Erhebungen ergeben, daß diese Catastralgemeinde, welche zur Ortsgemeinde Hrenovitz gehört, im Gerichts- und Steuerbezirke Adelsberg liegt, während der übrige Theil der Ortsgemeinde Hrenovitz im Gerichts- und Steuerbezirke Senožet liegt. Der Bestand dieser Gemeinde ist aus administrativen Rücksichten auf die Dauer nicht zu halten.

Die Ortschaften der Catastralgemeinde Bukovje sind, und zwar Luegg nach Hrenovitz, Bukovje und Gorenje nach Kaltenfeld eingeschult und eingepfarrt. Es ist jedoch die Errichtung einer Volksschule in Bukovje bereits bewilligt; wegen Einpfarrung sind noch keine Schritte zur Änderung der dermaligen Verhältnisse geplant, dürften aber in nächster Zeit eingeleitet werden.

Die neu zu constituierende Ortsgemeinde Bukovje mit 664 Einwohnern und mit einer Steuervorschreibung von 2054 fl. wäre allerdings nicht groß, die Lebensfähigkeit kann jedoch derselben nicht abgesprochen werden.

Nachdem sich nun der Gemeindeauschuss in Hrenovitz für die projectierte Auscheidung ausgesprochen hat, und mit Rücksicht auf die früher auseinandergesetzten Verhältnisse, die sich auf die Dauer nicht halten lassen, hat der Verwaltungsausschuss nachstehenden Antrag beschlossen:

(bere — liest)

«1.) Dem heiliegenden Gesekentwurfe wird die verfassungsmäßige Zustimmung erteilt.

2.) Der Landesausschuss wird beauftragt, dem beschlossenen Gesekentwurfe die Allerhöchste Sanction zu erwirken.»

«1.) Priloženemu načrtu zakona se ustavno pritrdi.

2.) Deželnemu odboru se naroča, da izposluje sklenjenemu zakonu Najvišje potrjenje.»

Deželni glavar:

Otvarjam splošno razpravo.

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prestopimo v nadrobno razpravo.

Ich bitte den Herrn Berichterstatter, in die Specialdebatte einzugehen.

Berichterstatter Freiherr v. Redhbach:

(bere — liest)

* § 1.

Aus der Ortsgemeinde Hrenoviz, im politischen Bezirke Adelsberg, wird die Catastralgemeinde Bukovje mit den Ortschaften Bukovje, Luegg und Gorenje ausgeschieden und als selbständige Ortsgemeinde Bukovje constituirt.

§ 1.

Iz selske občine Hrenovice v političnem okraju Postojnskem se izloči katastrska občina Bukovje z vasi Bukovje, Predjama in Gorenje ter ustanovi kot samostojna selska občina Bukovje.

(Obvelja. — Angenommen.)

* § 2.

Mit dem Vollzuge dieses Gesetzes ist mein Minister des Innern beauftragt.

§ 2.

Mojemu ministru za notranje stvari je naročeno, izvršiti ta zakon.

(Obvelja. — Angenommen.)

«Über Antrag des Landtages Meines Herzogthums Krain finde Ich anzuordnen, wie folgt:

Po nasvetu deželnega zbora Svoje vojvodine Kranjske ukazujem tako:»

(Obvelja. — Angenommen.)

„Gesetz

vom
wirksam für das Herzogthum Krain,
betreffend die Constituierung der neuen Ortsgemeinde
Bukovje im politischen Bezirke Adelsberg.

Zakon

z dne
veljaven za vojvodino Kranjsko,

o ustanovitvi nove selske občine Bukovje v političnem okraju Postojnskem.»

(Obvelja. — Angenommen.)

Ich beantrage die dritte Lesung.

Deželni glavar:

Gospod poročevalec predlaga tretje branje.

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo načrtanemu zakonu v celoti, izvolijo vstati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Načrt zakona je v celoti sprejet in s tem je za jedno sprejet prvi predlog upravnega odseka.

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo drugemu predlogu upravnega odseka, izvolijo vstati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto, in s tem je ta točka rešena.

10. Ustna poročila upravnega odseka o peticijah:

a) posestnikov vasi Vrh pri Staremtrgu, da bi deželni tehnik izdelal načrt za vodovod.

10. Mündliche Berichte des Verwaltungsausschusses über Petitionen:

a) der Insassen der Ortschaft Werch bei Altenmarkt um Verfassung des Planes für die Wasserleitung durch einen landschaftlichen Techniker.

Poročevalec Jelovšek:

V občino Staritrj pri Ložu spada tudi vas Vrh, ki leži visoko na griču ter šteje 22 hiš, 150 prebivalcev in do 80 glav goveje živine. Ta vas ima en sam slab studenec, ki je četrto ure oddaljen, ki pa vas, kadar ni suše, popolnoma z vodo preskrbuje. Drugače pa je poleti in ob suši. Takrat morajo ubogi prebivalci skoraj dve ure daleč v Starološko dolino po vodo za ljudi in živino. Sami niso v stanu zgraditi si vodovoda, oziroma rezervoarja, in zato se obračajo na visoki deželni zbor, naj on pomore s primerno podporo, da bi se zgradil potrebni rezervoar poleg vasi, v katerem bi se nabirala studenčnica ter bi bilo ljudem s tem omogočeno, dobiti potrebno vodo za ljudi in za živino tudi ob suši in poleti. Omenjajo tudi v prošnji, da bi bilo morda mogoče iz tega rezervoarja vodo naravnost napeljati v hiše in da bi vodovod, oziroma rezervoar, tudi pri požaru prebivalce škode varoval. Prošnja, ki je podpisana od 22 posestnikov, je utemeljena, manjka pa poizvedeb županstva in drugih faktorjev, tako da upravni odsek ni v položaju kaj drugega predlagati, kakor sledeče:

«Deželni zbor naj sklene:

Prošnja več posestnikov iz vasi Vrh, občina Staritrj pri Ložu, za podporo za zgradbo vodovoda, oziroma za napravo rezervoarja, in za odpošiljatev deželnega hidrotehnika, vroča se deželnemu odboru, da o njej poizveduje in v prihodnjem zasedanju poroča.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati.

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo predlogu upravnega odseka, izvolijo vstati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Dalje pride točka:

b) županstva v Vodichah za preložitev ceste od Povodja do Šmartna pod Šmarno goro;

b) des Gemeindeamtes in Wodiz um Umlegung der Straßenstrecke von Povodje bis St. Martin unter dem Großfahlenberg.

Poročevalec Lenarčič:

Visoka zbornica! Županstvo občine Vodice prosi, naj bi se potrebno ukrenilo, da se sedanja hribovita cesta od Povodja do Šmartna pod Šmarno goro preloži po ravnem. V tej prošnji navajajo dotični občani, da je preložitev ceste jako potrebna, in sicer zato, ker se na njej nahajajo nekateri klanci, ki so, rekel bi, nevarni in katerim bi se dalo v okom priti, ako bi se jih obšlo z malim ovinikom. Vendar iz generalštabne karte ni razvidno, kako bi se to dalo izvršiti, kajti na karti je dotična črta popolnoma ravna. Mogoče je, da se gre za kake male ovinke, ki v karti niso označeni. Glede tega vprašanja že obstoji nek načrt pri okrajnem cestnem odboru za okolico Ljubljansko, in je bil tudi že ogled na licu mesta. Dotični načrt gre na to, da se klanci nekoliko znižajo in da se na nekaterih mestih nekoliko odzame ter napelje na nižje kraje. Pravijo pa v prošnji, da s tem načrtom nikakor niso zadovoljni, ker jim s tem ni vstreženo, in dalje, da bi z obhodom klancev tudi progo skrajšali. Zadeva torej še ni popolnoma zrela, da bi visoka zbornica mogla že danes o njej končno sklepati. Upravni odsek je zato mnenja, da naj bi se stvar zopet deželnemu odboru izročila, da on pozove cestni odbor ljubljanske okolice, da predloži načrt in da na podlagi tega načrta stvar da po deželnem stavbnem uradu pregledati ter v prihodnjem zasedanju poroča.

Nasvet se glasi:

«Deželni zbor skleni:

Prošnja občine Vodice glede preložitve ceste od Povodja do Šmartna izroča se deželnemu odboru z naročilom, da isti pozove cestni odbor Ljubljanske okolice, naj predloži izdelani načrt reguliranja iste ceste, dalje da pošlje deželnega inženirja na lice mesta v svrhu presoje te zadeve, eventualno za napravo preložitvenega načrta, ako stavbeni urad zmore to delo, sicer pa pozove občino, naj ista na lastne stroške prekrbi tak načrt.

O končnem uspehu naj deželni odbor poroča deželnemu zboru.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati.

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo predlogu upravnega odseka, izvolijo obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Na vrsto pride prošnja:

c) občanov vasi Velesovo, Trata, Adergaz in Praprotna Polica za izločitev iz občine Št. Jur ter ustanovitev samostojne občine Velesovo;

c) der Ortsinsassen von Michelfstetten, Trata, Adergaz und Oberfeld um Ausschcheidung aus der Gemeinde St. Georgen und Constituierung der selbständigen Gemeinde Michelfstetten.

Poročevalec dr. Tavčar:

Občani vasi Velesovo, Trata, Adergaz in Praprotna Polica prosijo, da bi se te vasi izločile iz sedanje občine Št. Jur ter ustanovile kot samostojna občina Velesovo. Ta prošnja je podprta z različnimi dokazi in motivi. Pred vsem se sklicujejo, da je glavni vzrok prošnji ta, da bi v mali občini ceneje izhajali kakor sedaj pri Št. Jurju. Položaj je tak, da se tej izločitvi tudi Šentjurska občina ne upira, ker pa vsa zadeva še ni tako preiskana, kakor morajo enake stvari biti v vsakem slučaju preiskane, zato tudi upravni odsek ne more drugega predlagati, kakor da naj se prošnja izroči deželnemu odboru v daljno preiskavanje in poročanje visoki zbornici v prihodnjem zasedanju.

Predlagam torej:

«Deželni zbor skleni, da je ta prošnja odstopiti deželnemu odboru v daljša preiskavanja, o kojih naj svoj čas zbornici znova poroča.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati.

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo predlogu upravnega odseka, izvolijo vstati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Dalje imamo prošnjo:

d) občine Podraga za podporo za osuševanje travnikov;

d) der Gemeinde Podraga um Subvention behufs Wiesenentwässerung.

Poročevalec Šubic:

Visoka zbornica! Županstvo občine Podraga pri Vipavi se je obrnila na deželni zbor s prošnjo, da bi le-ta dovolil nekoliko prispevka za osuševanje nekih travnikov, ki leže v tej občini. Dotični travniki merijo približno 30 ha in so že mnogo let — nad 20 let — popolnoma zablateni in zamočvirjeni, ker sta dva potoka, ki tam tečeta, v svojih strugah čisto zamašena, tako, da se voda, namestu da bi se po strugah dalje odtekala, po travnikih razliva. Ravno pri tej občini je pa pomanjkanje dobrih travnikov veliko, kajti polovica senošetij je na tri ure oddaljenem Nanosu. Občina sama je že napravila nek troškovnik, koliko bi osuševanje veljalo in je prišla do zaključka, da bi se izhajalo s 1583 K. Ker je pa občina jako revna in bi bilo razdeliti dotični znesek le na 40 posestnikov, ker ima dalje občina razne visoke doklade, pravi, da ne more sama zmagati tega dela, in zato se obrača na deželni zbor, da bi jej le-ta dovolil kak prispevek. Upravni odsek se je temeljito posvetoval o tej prošnji in je prišel do zaključka, da je v obče opravičena, vendar je pa pogrešal tehniškega poročila in tudi natančnega proračuna. Ker tedaj pri prošnji manjka teh podatkov, je sklenil priporočati, naj se prošnja vrne deželnemu odboru, ki bode pri prvi priliki naročil svojemu inženirju, naj pregleda dotične travnike in načrt, potem pa stavi primerne nasvete. Na podlagi izvedenčeve sodbe pa naj deželni odbor dovoli iz svojih virov primeren prispevek za osuševanje dotičnih travnikov.

Predlagam torej v imenu upravnega odseka:

«Deželni zbor skleni:

Deželnemu odboru se naroča, da po deželnem inženirju pregleda svet, za katerega osušenje prosi občina Podraga pri Vipavi, ter na podlagi izvedenčeve izjave dovoli občini Podraga za osuševanje v prošnji navedenih travnikov primeren prispevek iz deželnega meljoračnega zaklada.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati.

Gospodje poslanci, ki se strinjajo s predlogom upravnega odseka, izvolijo obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Na vrsto pride prošnja:

e) občinskega in župnijskega urada Fara in Osilnica za preložitve ceste Fara-Banjaloča;

e) des Gemeinde- und Pfarramtes in Fara und Osilniz um Umlegung der Straße Fara-Banjaloča.

Poročevalec Šubic:

Občinska in župnijska urada Fara in Osilnice na kranjski in hrvatski meji prosita, da bi se strma in pogubonosna cesta Fara-Banjaloča preložila.

To prošnjo utemeljujeta občinska in župnijska urada s tem, da je dotični kos ceste jako nevaren in v takem stanju, da je sploh neraben za bolj razvit promet. Tega prometa je pa, kakor pravijo prosilci, jako veliko, in žalibog morajo ljudje svoje blago iz Ljubljane dobivati po hrvatski progi na kolodvor Delnice. Tam pa imajo velike težave s finančnimi oblastmi; vsled tega so prikrajšani glede cen, in promet je vsestransko otežkočen. Tudi povdarjajo, da ti kranjski kraji teže v Kočevje in da bi bilo bolj naravno, ko bi svoje blago dobivali iz Kočevja, oziroma po Dolenjski železnici, ne pa iz Hrvatskega.

Tako so razmere res nenaravne, in potreba preložitve v obravnavi stoječe 6 km dolge ceste je evidentna. Ker pa ni prošnji priloženih nikakih podatkov niti v tehniškem niti v financijelnem oziru, ne more upravni odsek ničesar predlagati v meritornem oziru, temveč nasvetuje le, da se prošnja odstopi deželnemu odboru, ki naj svojemu inženirju naroči, da pri prvi priliki napravi primeren projekt.

Predlog upravnega odseka se torej glasi:

«Deželni zbor skleni:

Deželnemu odboru se naroča, da potom stavbinskega urada v tehničnem in financijelnem oziru prouči vprašanje o preložitvi ceste Fara-Banjaloča ter svojedobno stavi primerne predloge.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati.

Gospodje poslanci, ki pritrujejo predlogu upravnega odseka, izvolijo vstati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

11. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu kranjskega učiteljskega pokojninskega zaklada za leto 1898. (k prilogi 1.).

11. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsabschluss des krainischen Lehrerpensionsfondes für das Jahr 1898 (zur Beilage 1).

Poročevalec Višnikar:

Visoka zbornica! Poročati mi je o računskem sklepu kranjskega učiteljskega pokojninskega zaklada za leto 1898. Kakor je razvidno iz priloge št. 1., so prihodki bili leta 1898. za 1490 gld. 20 kr. višji kakor je bilo proračunjeno. Višje so bile šolske globe za 172 gld. 84 kr. in pa 10%, oziroma 2%, pokojninski odtegljeji za 1636 gld. 26 kr. in to vsled zvišanja učiteljskih plač in pomnožitve učiteljskih mest. Glede troškov mi je omeniti samo, da so bile vzgojnine in odpravnine za 230 gld. 72 kr. in 247 gld. višje, vsi drugi troški pa so bili manjši kakor je bilo proraču-

njeno. Ako se manjšim troškom v znesku 1492 gld. 89 kr. prištejejo večji dohodki v znesku 1490 gld. 20 kr., se kaže prihranek v znesku 2983 gld. 09 kr. Pripomniti pa je, da je končni blagajnični preostanek, ki je znašal prejšnje leto 1154 gld. 56 $\frac{1}{2}$ kr., koncem leta 1898. se zmanjšal na 764 gld. 61 $\frac{1}{2}$ kr., torej za 389 gld. 95 kr. Za toliko se je tudi znižala imovina, kakor je razvidno iz razkaza na zadnji strani.

Po teh kratkih opazkah predlagam v imenu finančnega odseka:

«Deželni zbor skleni:

Računski sklep kranjskega učiteljskega pokojninskega zaklada za leto 1898. se odobruje ter se razkaz imovine jemlje na znanje.»

Deželni glavar:

Otvorjam razpravo.

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati.

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo predlogu finančnega odseka, izvolijo vstati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Na vrsto pride sedaj točka:

12. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu normalno-šolskega zaklada za leto 1898. (k prilogi 3.).

12. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsabschluss des Normalschulfondes für das Jahr 1898 (zur Beilage 3.).

Poročevalec Višnikar:

Dalje imam poročati o računskem sklepu normalno-šolskega zaklada za leto 1898. Tudi ta računski sklep je v obče ugoden. Pri dohodkih ne bom našteval posameznih manj važnih števil, ampak navajam le, da smo od zapuščin dobili leta 1898. izredno veliko vsoto, to je 46.690 gld. 61 kr., to pa vsled tega, ker je naklada na zapuščino barona Borna znašala 29.732 gld. Od teh prihodkov pa se mora po deželnozborskem sklepu z dne 15. februarja 1898 vsoto 20.000 gld. presegajoči znesek pridejati imovini normalnošolskega zaklada.

Kakor je pa bil ta dohodek ugoden, tako neugodni so bili dohodki iz deželne priklade na davke, in sicer so bili za 18.983 gld. 82 kr. manjši kakor po proračunu, in to zaradi odpisov na davkih vsled potresa, vsled katerih odpisov se je naravno tudi dohodek iz priklade znižal. Vsi redni dohodki so znašali 13.670 gld. 36 kr. več, kakor je bilo proračunjeno.

Glede troškov je omeniti, da so se učiteljske plače vsled novega zakona zvišale za 5430 gld. 48 kr. in zvišale tudi stanarine za 847 gld. 27 kr. Vsi drugi aktivitetni užitki učiteljev in učiteljic so se pa znižali, tako da so bili redni troški pri tem poglavju manjši

za 4459 gld. 98 $\frac{1}{2}$ kr. Kaže se tedaj na eni strani višji izdatek za plače, na drugi strani pa manjši za podpore in druge potrebe. Draginjske doklade so se znižale za 5247 gld. 50 kr., tako da se ta nižji izdatek približno pobota z višjim izdatkom za plače. Glede troškov bi še omenil, da so bili višji za pomožne učitelje v Ljubljani. Od dohodka od zapuščin se je naložila vsota 20.856 gld. Razvidno je iz razkaza imovine, da se je povišala leta 1898. za 9732 gld.

Čast mi je tedaj predlagati v imenu finančnega odseka:

«Deželni zbor skleni:

Računski sklep normalno-šolskega zaklada za leto 1898. se odobruje ter se razkaz imovine jemlje na znanje.»

Deželni glavar:

Otvorjam razpravo.

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati.

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo predlogu finančnega odseka, izvolijo vstati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto, in s tem je ta točka rešena.

Na vrsto pride:

13. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu deželno-kulturnega zaklada za leto 1898. in proračunu za leto 1900 (k prilogi 5.).

13. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsabschluss des Landesculturfondes für das Jahr 1898 und den Voranschlag pro 1900 (zur Beilage 5.).

Berichterstatter Ritter v. Wanger:

Ich habe die Ehre, über den Rechnungsabschluss des Landesculturfondes für das Jahr 1898 und den Voranschlag für das Jahr 1900 zu berichten.

Was nun den Rechnungsabschluss betrifft, so zeigt er in seinem Gesamtunterfornernisse für das Jahr 1898 eine Summe von 4443 fl. 16 fr., dagegen besteht eine Bedeckung von 6755 fl., demnach eine Mehrbedeckung von 2311 fl. 84 fr., welche dem Vermögen des Fonds zugeschlagen wird. Es erweist sich das Vermögen in der Höhe von 6563 fl. 18 fr., das ist um 2311 fl. 84 fr. höher als das Vermögen am Ende des Jahres 1897 getragen hat.

Die Haupteinnahmen des Landesculturfondes bestehen aus zwei Posten, und zwar aus den Erträgen der Forst- und Feldfrevelftrafen und weiters aus dem Jagdkartenbezüge. Die Forst- und Feldfrevelftrafen haben in diesem Rechnungsjahre eine Höhe von 3899 fl. erreicht, also um 1269 fl. mehr als im früheren Jahre. Die Jagdkarten haben 2856 fl. getragen, nur um 226 fl. mehr als im früheren Jahre.

Was die Ausgaben betrifft, so sind dieselben in erster Linie der Betrag für Stauden von 2400 fl. und jene gewissen verschiedenen Ausgaben; davon sind aber im Jahre 1898 nicht, wie präliminiert war, 120 fl., sondern nur 69 fl. 05 kr. ausgegeben worden.

Ich stelle daher den Antrag im Namen des Finanzausschusses:

(here — liest)

«Der Landtag wolle beschließen:

Der Rechnungsabschluss des Landesculturfondes pro 1898 mit einem gesammten Erfordernisse von 4443 fl. 16 kr. und einer Gesamtbedeckung von . . . 6755 » — »

daher einer Mehrbedeckung von . . . 2311 fl. 84 kr. und einer eben solchen Vermögensvermehrung wird genehmigend zur Kenntnis genommen.

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati.

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo predlogu finančnega odseka, izvolijo vstati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Ich bitte den Herrn Berichterstatter fortzufahren.

Berichterstatter Ritter v. Tanager:

Ich schreite nun zum Voranschlage für das Jahr 1900.

In diesem sind, was Forst- und Feldrevellstrafgelder betrifft, unter der Bedeckung vorerst eingesetzt 7800 K, und wenn man sich fragt, ob diese Bedeckung eine vorsichtig budgetierte ist, so muß man diese Frage bejahen, indem der tatsächliche Effect des Vorjahres 7798 K betrug und die Post eine steigende Tendenz hat.

Was den Jagdkartenerlös betrifft, so ist auch der, meiner Ansicht nach, richtig budgetiert, indem derselbe mit 5470 K in den Voranschlag eingesetzt erscheint, während der Effect des Jahres 1898 5712 K war.

Die Bedeckung beläuft sich also auf eine Gesamtsumme von 13.270 K.

Dieser Bedeckung entsprechend sollte sich nun das Erfordernis stellen. Diesemnach erscheint der gewöhnliche Betrag für Stauden, wie immer, mit 4800 K und die Summe für Landesculturzwecke mit 8230 K, endlich verschiedene Ausgaben mit 240 K, also wieder mit jenen 120 fl., wie es in früheren Jahren der Fall war.

Nun ist aber durch Beschluss vom Jänner 1898 festgesetzt worden, daß die meteorologischen Beobachtungen — und gerade die verschiedenen Ausgaben bilden die Ausgaben für meteorologische Beobachtungen — nur mit 50 fl. ausnahmsweise noch für 1898 honoriert werden. Es ist dies eine Leistung, die früher durch lange Jahre umsonst gemacht wurde.

Diese 50 fl. sind von dem Betreffenden, der die Beobachtungen anstellte, als zu gering nicht angenommen worden. Infolgedessen erscheinen auch im Voranschlage für das Jahr 1899 nur 20 fl. und nicht 120 fl., und es ist vom Finanzausschusse im Jahre 1898 der Beschluss

gefaßt worden, in dieser Richtung keine Subvention mehr zu ertheilen. Merkwürdigerweise hat einige Wochen darauf der Verwaltungsausschuss den Antrag im hohen Hause gestellt, daß im Landesculturfonde des nächsten Jahres die 100 fl. für meteorologische Beobachtungen wieder eingestellt werden.

Es ist dies ein Eingriff des einen Ausschusses in die Thätigkeit eines anderen; und wenn die Arbeit des hohen Hauses in die Ausschüsse vertheilt wird, so soll doch ein Beschluss des einen Ausschusses, der vom hohen Hause genehmigt wurde, nicht durch den Beschluss eines anderen Ausschusses wieder geworfen werden.

Dies ist aber da leider geschehen und auf Grund dessen erscheinen heuer thatsächlich im Voranschlage für das Jahr 1899 wieder 240 K für verschiedene Ausgaben, wovon 200 K für die meteorologischen Beobachtungen bestimmt sind, unter der Bedingung, daß das Ergebnis dieser Beobachtungen zweien slovenischen Zeitungsunternehmungen in Laibach zugute kommt.

Dies wollte ich bemerken; im übrigen stelle ich Namens des Finanzausschusses den Antrag:

(here — liest)

«Der Landtag wolle beschließen:

Der Voranschlag des Landesculturfondes pro 1900 mit einem Gesamtterfordernisse von . . . 13.270 K und einer eben solchen Bedeckung wird genehmigt.»

Deželni glavar:

Otvorjam razpravo.

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati.

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo predlogu finančnega odseka, izvolijo vstati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto in s tem je ta točka rešena.

Na vrsto pride točka:

14. Ustno poročilo finančnega odseka glede dovolitve podpor za šolske zgradbe (k prilogi 17.).

14. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses, betreffend die Gewährung von Unterstützungen für Schulbauten (zur Beilage 17.).

Poročevalec Višnikar:

Visoki deželni zbor! Poročati mi je o dovolitvi podpor za šolske zgradbe za tekoče leto. Iz predloženega izkaza c. kr. deželnega šolskega sveta je razvidno, da imamo 33 šolskih občin, katere so v poslednjih letih zidale nove šole, oziroma popravile stare, katere jih sedaj grade ali jih hočejo graditi v bližnjem času. Vsi proračuni teh zgradb znašajo okroglo 722.000 K. Deželna 10%na podpora, katera se daje za šolske zgradbe, bi znašala 72.000 K, in ker se je na račun teh podpor že izplačalo 18.500 K, preostaje še 53.500 K, katere bi morala dežela dati, ako hoče vsem šolam

dati 10% zgradbenih stroškov. V finančnem odseku se je vsled tega stavil predlog, da bi za letos visoki deželni zbor spremenil svoječasni sklep, da se daje podpora na leto samo 12.000 K, da bi se ta pavšalna vsota na 14.000 K zvišala, a ta predlog ni prodril, ker je bil finančni odsek mnenja, da bi bilo nevarno prejudic delati in da naj se ostane tudi v prihodnje pri vsoti 12.000 K, glede na to, da imamo itak za šole ogromnih stroškov.

Po teh opazkah preidem v nadrobno razpravo in bom predlagal vsote, katere je finančni odsek v predlogu deželnega odbora nekoliko spremenil. Oziral se je namreč v prvi vrsti na tiste šole, katere so šolska poslopja že zgradile ali katere so sedaj v delu.

Finančni odsek tedaj predlaga:

1.) za Zagorje na Pivki (ne, kakor je v prilogi rečeno «ob Pivki») mesto od deželnega odbora predlaganih 200 K podporo 500 K, to pa v zmislu deželno-zborskega sklepa lanskega leta, po katerem naj se letos posebno ozira tudi na to šolo. Predlagam torej, da se da šolski občini Zagorje na Pivki 500 K.

(Obvelja. — Angenommen.)

2.) Občini Erzelj nespremenjeno 300 K.

(Obvelja. — Angenommen.)

3.) Občini Postojna nespremenjeno 2000 K.

(Obvelja. — Angenommen.)

4.) Košana 1000 K.

(Obvelja. — Angenommen.)

5.) Za Kočevje se predlaga mala sprememba. Okrajni šolski svet je nasvetoval 1000 K, deželni šolski svet 600 K, deželni odbor pa 700 K. Ker je občina že dobila podporo 10% zgradbenih stroškov, predlaga finančni odsek, da se jej dovoli samo še 600 K.

(Obvelja. — Angenommen.)

6.) Tudi pri Dolenji vasi pri Ribnici predlaga finančni odsek spremembo. Šola se je že lansko leto izgotovila ter je stala 9450 K, 10%na podpora znaša torej 945 K. Deželni odbor predlaga podporo 600 K. Ker pa je visoki zbor že lansko leto sklenil, da se ima v prvi vrsti ozirati na to šolo, je bil finančni odsek mnenja, da se jej že letos da, kar se jej sploh more dati, namreč 900 K enkrat za vselej.

Predlagam torej za občino Dolenja vas podporo 900 K.

(Obvelja. — Angenommen.)

7.) Kočevska reka nespremenjeno 400 K.

(Obvelja. — Angenommen.)

8.) Za občino Fara se predlaga tudi sprememba. Šola je bila izgotovljena lansko leto in je stala nad 20.000 K. 10%na podpora bi znašala okroglo 2000 K, dobili so že 800 K; in ker so v resnici potrebni, predlaga finančni odsek namestu 400 K, kakor deželni odbor, podporo 700 K.

(Obvelja. — Angenommen.)

9.) in 10.) Pri občinah Sv. Križ pri Kostanjevici in Št. Jernej predlaga deželni odbor, in sicer za Sv. Križ

800 K, za Št. Jernej pa 1200 K. Finančni odsek predlaga malo spremembo v tem oziru, da se obema občinama da enaka podpora, ker se ne da trditi, da je občina Sv. Križ manj potrebna kakor Št. Jernej, in ker je prva občina že pričela zgradbo in bi torej ne bilo opravičeno, onim, ki še niso pričeli zidati, več dati, kakor onim, ki so že lansko leto pričeli. Finančni odsek torej predlaga za Sv. Križ 1000 K in ravno tako za Št. Jernej 1000 K.

Deželni glavar:

Gospod poslanec Pfeifer ima besedo.

Poslanec Pfeifer:

Kakor z veseljem pozdravljam predlog finančnega odseka, katerega smo ravnokar čuli in po katerem se ima od deželnega odbora za zgradbo šole pri Sv. Križu nasvetovana podpora 800 K povišati za 200 K, toraj na 1000 K, tako se mi vidi neopravičen predlog, da naj bi se od deželnega odbora nasvetovana podpora za zgradbo šole v Št. Jerneju od 1200 K skrčila za 200 K, torej tudi na 1000 K. Iz priloge 17. je razvidno, da so proračunjeni troški za šolo v Št. Jerneju na 40.000 K. Toda v isti občini se namerava graditi še druga nova šola na Vrhpolju. Troški za poslednjo šolo so proračunjeni na 19.800 K, tako torej, da bodo v eni in isti občini troški za dve novi šoli znašali okroglo 60.000 K. Mislil bi, da bi se moralo to breme šentjernejski občini olajšati, da je ne bo prehudo zadelo. V prvi vrsti bi predlagal, da se glasuje najprvo o podpori 1200 K, katero nasvetuje deželni odbor za šolo v Št. Jerneju. To bi bilo eno. Potem pa bi se breme tej občini lahko še nadalje tako olajšalo, da bi se ne pričelo naenkrat z obema šolskima zgradbama. Iz priloge je razvideti, da je za šentjernejsko šolo dosedaj pripravljenega denarja čez 25.000 K, za drugo šolo na Vrhpolju, ki bo stala, kakor že omenjeno, 19.800 K pa še ni doslej nobenega fonda, razen tega, kar se danes nasvetuje, namreč 800 K. Potemtakem bi bila opravičena zahteva, da se za zdaj le ena šola, namreč ona v Št. Jerneju, dodela, in ko bo ta gotova, prične z zgradbo druge šole, t.j. šole na Vrhpolju. Vsled tega naj bi deželni odbor priporočal šolskemu oblastvu, da naj se najprvo dodela šolska zgradba v Št. Jerneju in ko bo ta gotova, pa prične z zgradbo šole na Vrhpolju, ker bosta obe šoli v eni in isti občini. S tem bo tej občini breme gotovo olajšano. Kakor dalje čujem, namerava občina Št. Jernej obe šoli sama graditi. Kadar bo šola v Št. Jerneju dodelana, bo gotovo ostalo nekaj materijala i. t. d., ki se bo dal potem porabiti pri šolski zgradbi na Vrhpolju. Na srce bi tedaj polagal gospodu poročevalcu deželnega odbora, da naj šolskemu oblastvu priporoča, da se s šolsko zgradbo na Vrhpolju prične šele tedaj, ko bo šola v Št. Jerneju že dodelana, oziroma ko bo za šolo na Vrhpolju že nekaj fonda pripravljenega.

Gledé glasovanja pa prosim, da naj se za šentjernejsko šolo glasuje najprvo o podpori 1200 K in potem šele o podpori 1000 K, katero priporoča finančni odsek.

Deželni glavar:

Želi še kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, ima gospod poročevalec besedo.

Poročevalec Višnikar:

Gospod predgovornik predlaga, da bi se za Sv. Križ dala, kakor sem tudi že v finančnem odseku priporočal, podpora 1000 K, za Št. Jernej pa 1200 K, torej da bi se vsa ta potreščina zvišala za 200 K. Opozarjam na to, da, ako se ta predlog sprejme, je 200 K več dovoljenih kakor smemo dovoliti, ker se moramo držati okvira 12.000 K. Ako bi gospod poslanec Pfeifer mogel izračunati, kako naj se iz 2000 K da 2200 K, bi mu pritrtil, drugače pa vzdržujem predlog finančnega odseka. Glede tega pa, kedaj naj se prične zgradba šole v Vrhpolju, omenjam, da je v prvi vrsti stvar občine, da si priskrbi sredstvo, stavbni fond in potem prične z zgradbo. Mislim, da se bo šolsko oblastvo vendar oziralo na to, koliko je občina zmožna, in ne samo na to, kaj je potreba. Omenjam, da ima Št. Jernej za šolo zagotovljenih že 12.990 gld., Sv. Križ pa samo 2810 gld. in zato sem tudi v finančnem odseku predlagal, da se Št. Jerneju ne da več kakor Sv. Križu, obema skupaj pa toliko, kakor nasvetuje deželni odbor. Predlagam, da se nasvet finančnega odseka sprejme.

Deželni glavar:

Torej v prvi vrsti predlaga finančni odsek, s čimur se strinja tudi gospod poslanec Pfeifer, da se občini Sv. Križ dovoli podpora 1000 K.

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo temu prodlogu, izvolijo vstati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sedaj se bo glasovalo o podpori za občino Št. Jernej. Tu predlaga gospod poslanec Pfeifer, da se po finančnem odseku nasvetovana vsota zviša od 1000 K na 1200 K, in jaz prosim gospode, ki so za ta predlog gospoda poslanca Pfeiferja, da izvolijo vstati.

(Se odkloni. — Wird abgelehnt.)

Predlog je padel.

Sedaj prosim glasovati o predlogu finančnega odseka.

Gospodje, ki se strinjajo s predlogom finančnega odseka, da se za šolo v Št. Jerneju dovoli podpora 1000 K, izvolijo vstati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Poročevalec Višnikar:

11.) Za Vrhpolje se predlaga podpora 800 K.

(Obvelja. — Angenommen.)

12.) Za Telčje 600 K.

(Obvelja. — Angenommen.)

13.) Za Veliki Podgor 400 K.

(Obvelja. — Angenommen.)

14.) Za Cerklje pri Kranju 800 K.

(Obvelja. — Angenommen.)

15.) Za Ježico 600 K.

(Obvelja. — Angenommen.)

16.) Za Orehek pri Novem mestu 400 K.

(Obvelja. — Angenommen.)

S tem je dovoljenih vseh 12.000 K.

Deželni odbor predlaga še za občino Vrhpolje pri Moravčah 200 K in za Dolenjo Podgoro in Čeplje pa 600 K. Finančni odsek predlaga, da se tema dvema občinama vsaj za sedaj ne dovoli podpora, in sicer iz sledečih razlogov.

Šola v Vrhpolju bo stala po proračunu 12.388 K, tako da bi 10% na podpora znašala okroglo 1200 K. Ta občina je že dobila 1100 K in ako jej dovolimo letos še 200 K, potem bi dobila vsega skupaj 1300 K, torej več kakor 10%. Ali pomisliti je, da še ni gotovo, kedaj se bo zgradba sploh pričela; zato smo se ozirali na druge bolj nujne slučaje, in finančni odsek predlaga, da se občini Vrhpolje za sedaj nič ne da.

Pri Čepljah in Dolenji Podgori pripomnim, da sta se nameravali graditi dve šolski poslopji, eno v Čepljah in eno v Dolenji Podgori. Prva bi stala 11.902 K, druga pa 11.258 K, obe skupaj torej 23.160 K. Šolska oblastva so pa sklenila, da se za obe ti dve občini gradi ena sama šola. Koliko bo ta šola stala, ni razvidno iz aktov, pač pa je razvidno, da sta ti občini prejeli že razmerno mnogo več, kakor vsaka druga v deželi. Podgora je prejela od dežele 3500 K, Čeplje pa 3600 K, obe skupaj sta torej prejeli 7100 K deželne podpore. Poleg tega sta dobili še od cesarja 500 K in od kranjske hranilnice tudi 500 K, tako da imata toliko podpore, kakor nobena druga občina v deželi. Z ozirom na to in dalje na to, da navzlic tem izdatnim podporam in da imajo zagotovljenega kapitala 12.700 K, ter se še ne ve, kedaj se prične zgradba, je finančni odsek mislil, da blagohotnost visoke zbornice vendar ne more tako daleč segati, da bi se šola takorekoč samo ob deželnih troških gradila, in zato ne predlaga v tem slučaju nobene podpore.

Končno bi mi bilo še poročati o prošnji krajnega šolskega sveta Fara vas, ki sicer ni na dnevnem redu, ki pa je z ozirom na sklep o točki 8., kjer se je občini Fara dovolila za šolsko zgradbo podpora 700 K, rešena, kar prosim na znanje vzeti.

Po vsem tem še predlagam, da se predlogi finančnega odseka rešijo tudi v celoti.

Deželni glavar:

Gospod poročevalec predlaga glasovanje v celoti.

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo ravnokar sprejetim predlogom finančnega odseka v celoti, izvolijo vstati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto, in s tem je rešena ta točka dnevnega reda.

Na vrsto pride točka:

15. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunih bolniškega, blazniškega, porodniškega in najdeniškega zaklada za leto 1900 (k prilogi 25.).

15. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Voranschläge des Kranken-, Irren-, Gebärhaus- und Findelfondes für das Jahr 1900 (zur Beilage 25.).

Berichterstatter Luckmann:

Anlässlich der Berathung des Voranschlages hat im vorigen Jahre bereits unser geehrte College Graf Barbo einen eingehenden, instructiven Vortrag bezüglich unserer Landes-Wohltätigkeitsanstalten gehalten. Ich müßte mich einer Wiederholung schuldig machen, wenn ich ebenso in die Details eingehen wollte, wie er es damals gethan hat. Ich möchte nur constatieren, daß der geehrte Herr Berichterstatter seinerzeit einige Anregungen gegeben hat bezüglich der Möglichkeit von Ersparnissen bei Brennstoffen, beim Wasserverbrauche, dann bezüglich der Beheizung durch Anlage von Wasseröfen, durch Übernahme der Regie, durch Errichtung einer eigenen Apotheke u. s. w. Alle diese Anregungen sind vom Landesausschusse in Berathung gezogen worden und sind auch bestimmt, in einer eigenen Vorlage dem hohen Hause zur Genehmigung unterbreitet zu werden. Der Finanzausschuss hat jedoch diese Vorlage noch nicht erhalten; jedenfalls wird dieselbe irgendeinen Einfluss auf den Voranschlag dieser Fonde für das nächste Jahr ausüben.

Aber der Finanzausschuss war nicht der Ansicht, dass man mit dem Referate zurück halten solle, bis diese Vorlage kommt, da vielleicht die Erledigung zu sehr in die Länge gezogen würde.

Ich bin daher im großen und ganzen in der Lage zu erklären, dass wir den Voranschlag des Landesausschusses angenommen haben, welcher bereits in einzelnen, allerdings unbedeutenden Posten dieser neuen Vorlage präjudicirt und kleine Erhöhungen in sich begreift, wie beispielsweise die Erhöhung der Beerdigungskosten, die Erhöhung der Zahlung für den Seelsorgedienst, da man nicht zweifelt, dass das hohe Haus die Zustimmung ertheilen wird.

Im großen und ganzen ist sowohl in den Auslagen, wie in den Einnahmen eine Erhöhung zu bemerken. Der Abgang wird nicht wesentlich anders sein als im letzten Jahre, weil nach meiner Überzeugung die Budgetierung eine äußerst vorsichtige ist, und weil man bei den Verpflegungskostenersätzen die Ziffern niedriger annimmt, als der Erfolg in früheren Jahren war, während constatirt werden kann, dass dieselben alle Jahre steigen.

Wie ich mir erlaubt habe, bereits bei der Berichterstattung über den Rechnungsabschluss hervorzuheben, wird das Spital immer mehr von den zahlenden Kreisen in Anspruch genommen. Die ausgezeichneten Ärzte, die wir in unserem Spital haben, sowie die vorzüglichen Heilerfolge, die erreicht werden — wenn Sie die Rechenschaftsberichte

nachsehen, werden Sie finden, dass die Verpflegstage für die einzelnen Kranken, allen voran jene der chirurgischen Abtheilung, nachhaltig abnehmen — haben das Vertrauen der Bevölkerung zum Spital bedeutend gehoben, und unser Krankenhaus ist bereits über die Grenzen unseres Landes hinaus rühmlichst bekannt und wird auch sehr viel von auswärtigen Kranken aufgesucht.

Da wird vielleicht auch der Landesausschuss zu erwägen haben, ob die Zahlungen für die vermögenden Kreise in der ersten und zweiten Classe den Auslagen entsprechen, welche diese Kreise immerhin dem Lande auferlegen; der Landesausschuss wird zu erwägen haben, ob man die Verpflegskosten in der ersten und zweiten Classe nicht erhöhen könne. Der Landesausschuss wird also nicht nur über das Krankenhaus, sondern auch namentlich bezüglich des Irrenhauses eine Vorlage machen, worüber speciell referirt werden muß; ich kann nur sagen, ich möchte wünschen, dass es dem Landesausschusse gelingt, eine solche Vorlage zu machen, dass das Irrenhaus auf die gleiche Stufe gebracht werde, wie unser Krankenhaus. Dieses weist ausgezeichnete Erfolge auf und soll dazu anspornen, beim Irrenhause das Gleiche zu erreichen, denn bei diesem kann man das Gleiche nicht behaupten — es ist mehr eine Detention für die Irren — als eine Heilanstalt und ich kann nur nochmals den Wunsch wiederholen, dass es gelingt, auch das Irrenhaus auf eine höhere Stufe zu bringen und bessere Erfolge zu erreichen.

Ich würde die verehrten Herren bitten, mir zu gestatten, dass ich den Voranschlag nur in den Hauptziffern vortrage. Bevor ich aber darauf eingehe, möchte ich mir erlauben, über zwei Petitionen zu berichten, welche den Voranschlag betreffen und welche früher erledigt werden sollen.

Es sind dies die Petitionen von zwei Ärzten, welche in der Krankenanstalt angestellt sind. Wenn die Herren erlauben, so würde ich zuerst über diese zwei Petitionen Bericht erstatten.

Deželni glavar:

Če se visoka zbornica s tem strinja, bo gospod poročevalec poročal v dveh prošnjah, ki sta v zvezi s predležecimi proračuni.

(Pritruje se. — Zustimmung.)

Ich bitte also den Herrn Berichterstatter über die beiden Petitionen zu referieren.

Berichterstatter Luckmann:

Es liegt eine Petition des Herrn Primarius Dr. Gregorič vor. Derselbe zählt alle Krankheitsfälle auf, die in seiner Abtheilung vorgekommen sind, und die von Jahr zu Jahr zunehmen. Er erklärt, dass namentlich die Abtheilung für Dermathologie und Syphilis außerordentlich viel Arbeit und Mühe verursacht, dass die Krankheitsfälle in der Zeit von 1893 bis 1899 von 663 auf 1034 gestiegen sind. Er weist darauf hin, dass hiefür seine Zahlung keine ganz entsprechende ist, und da auf anderen Abtheilungen den Ärzten eine Personalzulage zukommt, bittet er, auch ihm eine solche zu gewähren.

Es ist ganz richtig, daß in den anderen Abtheilungen Personalzulagen gegeben werden, und der Finanzausschuß erkennt die Begründung seiner Bitte an, indem er beantragt:

(here — liest)

«Der hohe Landtag wolle dem Gesuchsteller eine Personalzulage von 400 K pro Jahr bewilligen.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati.

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo predlogu finančnega odseka, izvolijo vstati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Berichterstatter Luckmann:

Das zweite Gesuch ist von Dr. Alfred v. Valenta, Leiter der gynäkologischen Abtheilung. Er sagt, daß auch diese Anstalt erst jetzt zweckentsprechend eingerichtet wurde, daß sich die Anzahl der Geburten außerordentlich vermehrt hat, damit auch die Zahl der Operationen, daß er sehr in Anspruch genommen ist und daß im Verhältnisse dazu die Remuneration, die er bezieht, eine äußerst bescheidene ist. Er bittet um Erhöhung derselben, umsomehr, als die Arbeit von Jahr zu Jahr steigt.

Der Finanzausschuß hat auch dieses Gesuch als begründet gefunden und beantragt:

(here — liest)

«Der hohe Landtag wolle beschließen:

Dem Gesuchsteller wird die jährliche Remuneration von 800 K auf 1200 K erhöht.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati.

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo predlogu finančnega odseka, izvolijo vstati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Berichterstatter Luckmann:

Wenn der hohe Landtag zustimmt, so würde ich mir erlauben, nunmehr auf den Voranschlag in der Weise einzugehen, daß ich nur die Hauptsummen nach den römischen Ziffern vortrage, und zwar zuerst den Voranschlag des Krankenhausfondes.

Deželni glavar:

Otvarjam splošno razpravo.

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, preidemo v nadrobno razpravo.

Ich bitte den Herrn Berichterstatter in die Specialdebatte einzugehen.

Berichterstatter Luckmann:

Cap. I. «Administrationskosten». Dieselben erhöhen sich infolge des eben gefaßten Beschlusses gegenüber der gedruckten Vorlage von 45.409 K auf 45.809 K, daher um 400 K.

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. II. «Stiftungen und Beiträge» . . . 428 K

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. III. «Gebäude-Erhaltung» . . . 2.400 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. IV. «Steuern und Gaben» . . . 5.081 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. V. «Regiekosten» . . . 177.207 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. VI. «Verläge» . . . 600 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. VII. «Verschiedene Ausgaben» . . 11.454 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. VIII. «Rechnungs- und andere Ersätze» . . . 12.448 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Die Gesamtsumme des Erfordernisses ergibt daher . . . 255.427 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Ich komme nun zur Bedeckung:

Cap. I. besteht aus «Interessen» per . . 4.783 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. II. «Ertrag der Realitäten» . . 11.690 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. III. «Beiträge» . . . 50 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. IV. «Berpflégskosten-Vergütungen» 86.560 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. V. «Vermächtnisse» . . . 12 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. VI. «Verschiedene Einnahmen» . . 1.676 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Die Gesamtbedeckung beträgt daher . 104.771 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Wenn man vom Gesamterfordernisse per 225.427 » die Gesamtbedeckung per . . . 104.771 »

abzieht, ergibt sich ein Abgang von . . . 150.656 K

Ich stelle daher den Antrag:

«Der hohe Landtag wolle beschließen:

Der Voranschlag des Krankenhausfondes für das Jahr 1900 mit einem Abgange von 150.656 K, welcher aus dem Landesfonde zu decken ist, wird genehmigt.»

Deželni glavar:

Otvarjam razpravo.
 Želi kdo besede?
 (Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)
 Ker ne, prosim glasovati.
 Gospodje poslanci, ki pritrjujejo predlogu finančnega odseka, izvolijo vstati.
 (Obvelja. — Angenommen.)
 Sprejeto.

Berichterstatter Luckmann:

Ich gehe nun zum Voranschlage des Irrenhausfondes pro 1900 über.

Im Erfordernisse Cap. I. betragen die «Administrationskosten» 9222 K

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. II. «Beiträge und Stiftungen» 1 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. III. «Steuern und Gaben» 1.541 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. IV. «Gebäude-Erhaltung» 3.877 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. V. «Regiekosten» 94.316 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. VI. «Berpflegskosten für sieche Irre» 54.412 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. VII. «Verschiedene Ausgaben» 5.214 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Das Gesamterfordernis beträgt somit . 168.583 K

(Obvelja. — Angenommen.)

Wir kommen nun zur Bedeckung.

Cap. I. «Interessen» 128 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. II. «Realitäten-Ertrag» 1.066 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. III. «Berpflegskosten-Vergütungen» 19.800 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. IV. «Beiträge der Gemeinden» 4.424 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. V. «Verschiedene Einnahmen» 1.824 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Die Gesamtbedeckung ergibt daher . . . 27.242 K

(Obvelja. — Angenommen.)

Wenn man vom Gesamterfordernisse per 168.583 » die Gesamtbedeckung per 27.242 »

abzieht, so ergibt sich ein Abgang per . . . 141.341 K

Ich stelle daher den Antrag:

«Der hohe Landtag wolle beschließen:

Der Voranschlag des Irrenhausfondes für das Jahr 1900 mit einem Abgange von 141.341 K, welcher aus dem Landesfonde zu decken ist, wird genehmigt.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati.

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo predlogu finančnega odseka, izvolijo vstati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Berichterstatter Luckmann:

Ich übergehe nun zum Voranschlage des Gebäuhausfondes pro 1900.

Hier erscheint,

Cap. I. «Administrationskosten», eingestellt mit 4168 K.

Dieser Betrag ändert sich aber mit Rücksicht auf den Leiter der Anstalt um 400 K, so daß Cap. I. 4.568 K beträgt.

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. II. «Mietzins» 2.500 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. III. «Beiträge» 3 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. IV. «Regiekosten» 13.428 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. V. «Unterstützungen für ausgetretene Wöchnerinnen» 656 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. VI. «Verschiedene Ausgaben» 540 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Die Recapitulation dieser Summen ergibt den Betrag von 21.695 K

(Obvelja. — Angenommen.)

Wir kommen nun zur Bedeckung.

Cap. I. «Interessen», erscheint eingestellt mit 151 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. II. «Berpflegskosten-Vergütungen» 2.000 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. III. «Verschiedene Einnahmen» 10 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Die Recapitulation der Bedeckung ergibt den Betrag von 2.161 K

(Obvelja. — Angenommen.)

Im Vergleiche mit dem Gesamterfordernisse per 21.695 » ergibt sich daher ein Abgang von 19.534 K

Ich stelle somit den Antrag:

«Der hohe Landtag wolle beschließen:

Der Voranschlag des Gebäuhausfondes für das Jahr 1900 mit einem Abgange von 19.534 K, welcher aus dem Landesfonde zu decken ist, wird genehmigt.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati.

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo predlogu finančnega odseka, izvolijo vstati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Berichterstatter Luckmann:

Wir kommen nun zum Voranschlag des Findexfondes pro 1900.

Im Erfordernisse, Cap. I. finden wir für «Beiträge»
eingestellt 12 K

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. II. «Amts- und Kanzlei-Erfordernisse» 10 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. III. «Berpflęgskosten-Bergütungen» 7.140 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. IV. «Verschiedene Ausgaben» . . . 150 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Die Recapitulation dieser Beträge ergibt
die Summe von 7.312 K

(Obvelja. — Angenommen.)

Die Bedeckung ergibt:

Cap. I. «Interessen» 596 K

(Obvelja. — Angenommen.)

Cap. II. «Verschiedene Einnahmen» . . . 180 »

(Obvelja. — Angenommen.)

Die Recapitulation ergibt den Betrag per . 776 K

(Obvelja. — Angenommen.)

Im Vergleiche mit dem Gesamtterfordernisse
von 7.312 »

ergibt sich ein Abgang per 6.536 K

Ich stelle somit den Antrag:

«Der hohe Landtag wolle beschließen:

Der Voranschlag des Findexfondes für das Jahr 1900 mit einem Abgange von 6536 K, welcher aus dem Landesfonde zu decken ist, wird genehmigt.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati.

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo predlogu finančnega odseka, izvolijo vstati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto, in s tem je ta točka rešena.

Na vrsto pride točka:

16. Ustna poročila finančnega odseka o prošnjah:

a) Kočevskega zdravstvenega okrožja, da se mu dovoli prispevek za popravo Kočevske bolnišnice.

16. Mündliche Berichte des Finanzausschusses über Petitionen:

a) der Sanitätsdistrictsvertretung in Gottschee um Bewilligung eines Beitrages beaufs Reconstruction des Spitales in Gottschee.

Berichterstatter Luckmann:

Der Sanitätsdistrict von Gottschee wendet sich an den Landtag mit der Bitte, ihm zur eingehenden Reparatur, respective Wiederherstellung, des einmal bestandenen, aber seither ganz verfallenen Krankenhauses und zur vollkommenen Einrichtung desselben einen angemessenen Beitrag zu gewähren. Die Petition führt im wesentlichen aus, daß bereits im Jahre 1836 nach der Cholerazeit ein Spital in Gottschee errichtet wurde, jedoch aus Mangel an Beiträgen nahezu ganz verfallen und jetzt als Krankenhaus vollständig unbrauchbar sei. Es ist hinzuzufügen eine Ruine, welche neu wieder hergestellt werden muß, was einen bedeutenden Kostenaufwand verursacht, umsomehr, als ein den Anforderungen der Neuzeit entsprechend hergestelltes Krankenhaus auch eine größere Kostensumme für die innere Einrichtung erfordert.

Die Stadt Gottschee ist bereits außerordentlich in Anspruch genommen durch die neue Schule sowie durch das Wasser- und Electricitätswerk. Ferner besteht daselbst das unabweisliche Bedürfnis, eine neue Kirche zu bauen, so daß die Stadt nicht leicht in der Lage ist, dem Sanitätsdistricten einen wesentlichen Beitrag zu leisten. Das Bedürfnis nach einem Spital wird jedoch immer größer, seitdem der Bergbau in Gottschee intensiv betrieben wird.

Die Petition stützt sich darauf, daß der hohe Landtag in der 13. Sitzung der Session vom Jahre 1889 in Principe bereits beschlossen hat, daß die Krankenhäuser, welche im Lande errichtet werden und für Kranke und Sieche des Landes bestimmt sind, vom Lande nach Kräften gefördert und unterstützt werden sollen.

Gestützt auf diese Zusicherung bittet die Sanitätsdistrictsvertretung um eine möglichst ausgiebige Subvention.

Es ist dies nicht der erste Fall, sondern es ist wiederholt vorgekommen, daß der hohe Landtag für Krankenhäuser Beiträge bewilligt hat. Ich erinnere an die Beschlüsse des vorigen Jahres bezüglich Gurkfeld, Adelsberg, Randia, Wippach, Tschernembl und glaube, daß namentlich ein Krankenhaus in Gottschee eine dringende Nothwendigkeit ist. Da durch dasselbe auch die hiesigen Krankenanstalten entlastet werden dürften, so beantragt der Budgetausschuß:

(bere — liest)

«Der hohe Landtag wolle beschließen:

Der Sanitätsdistrictsvertretung von Gottschee wird zum Baue und zur Einrichtung des Krankenhauses in

Gottschée ein Beitrag von 6000 K, zahlbar in zwei Raten, in den Jahren 1900 und 1901 je zur Hälfte, aus dem Landesfonde bewilligt.»

Deželni glavar:

Otvorjam razpravo.

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati.

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo predlogu finančnega odseka, izvolijo vstati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Na vrsto pride prošnja:

b) okrožnega zdravnika dr. Antona Kaisersbergerja v Krškem za definitivno nameščenje.

b) des Districtsarztes Dr. Anton Kaisersberger in Gurkfeld um definitive Anstellung.

Berichterstatter Luckmann:

Herr Doctor Anton Kaisersberger ist im November vorigen Jahres für den Sanitätsdistrict Gurkfeld provisorisch als Arzt angestellt worden. Seine definitive Anstellung konnte nicht erfolgen, weil er im Jahre 1857 geboren ist, also bereits 42 Jahre alt war, während 40 Jahre als Maximalalter für eine solche Stellung vorgeschrieben ist. Nun wendet sich der Genannte an den Landesauschuss um Altersnachsicht und um definitive Anstellung.

Die Gemeinde und der Sanitätsdistrict von Gurkfeld befürworten dieses Ansuchen, und der Finanzauschuss sieht sich daher veranlaßt, den Antrag zu stellen:

(bere — liest)

«Der hohe Landtag wolle beschließen:

Dem Gesuchsteller wird die zur definitiven Anstellung erforderliche Altersnachsicht gewährt.»

Ich erlaube mir diesen Antrag der Annahme des hohen Hauses zu empfehlen.

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati.

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo predlogu finančnega odseka, izvolijo vstati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Daljna točka je:

17. Ustno poročilo upravnega odseka glede uravnave Pivke (k prilogi 23).

17. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses, betreffend die Regulierung der Pivk (zur Beilage 23).

Poročevalec Božič:

Visoka zbornica! Vsled že 10 let ponavljajočih se prošenj je visoki deželni zbor v lanskem zasedanju odredil, da naj se odpošlje na Pivko deželni hidrotehnik, ki bi proučeval ondodne hidrografične razmere ter, ako mogoče, izdelal tudi generalni načrt za uravnavo Pivke. Temu naročilu visoke zbornice se je odzval deželni odbor s tem, da je odposlal hidrotehnik inženirja Sbrizaja na lice mesta, ki je podal o tem poizvedovanju precej obširno poročilo, katero imajo gospodje deželni poslanci že dalje časa v rokah, vsled česar mi bodi dovoljeno, le ob kratkem posneti bistvene točke iz tega poročila. Po izvedenčevem poročilu se tu ne more govoriti o kaki reki, ampak le o nekakem nastopajočem in potem zopet padajočem jezeru, kakor je to v Cerknici. O rečeni strugi je mogoče govoriti le med Radohovo vasjo in Št. Petrom, toda še to strugo so najbrže mejaši sami napravili, da se je mogla vodaraz bližnjih zemljišč hitreje odtekat.

Pivka preplavlja približno 600 oral sveta. To preplavljanje ima svojo senčno, pa tudi solčno stran. Senčna stran je ta, da nastopajo povodnji ne le spomladi in v jeseni, ko ni pridelkov zunaj, ampak nastopijo jako nepravilno tudi poleti, ko so še trava in pridelki zunaj, katere povodnji poplavlja in delajo za krmo nesposobne, tako da se pridela na dotičnem ozemlju le nastilja. Solčna stran poplavljanja, katero naglašajo prebivalci sami, je pa ta, da se vsled povodnji namakajo in gnojé travniki, kajti voda pušča za seboj neko blatno goščo, ki ugodno, oziroma gnojilno vpliva na rast trave. Vsled tega misli deželni hidrotehnik, da bi bilo treba pred sestavo proračuna vse te okolnosti natančno in vestno proučevati, vzlasti pa se ozirati na padanje, odtekanje in nastopanje vode; vodno stanje bi bilo treba na več mestih meriti, sploh pa vse vodne razmere na vsej dolžini večkrat in o vsakem deževju skoz dve leti opazovati.

Pri izdelovanju načrta misli deželni hidrotehnik, da bi bilo upoštevati ne le osuševanje dotičnih travnikov, ampak morda tudi njihovo umetno namakanje in tudi to, da bi se iz studencev dobivala pitna voda za bližnje kraške vasi. Vsled tega meni deželni hidrotehnik, da bi bilo odposlati izvedenca na lice mesta ali pa ta posel poveriti kakemu civilnemu inženirju, ki bi vse razmere dve leti opazoval in potem napravil ne generalni, ampak čisto podrobni načrt, ki bi imel trajno vrednost, ker se tu struga ne menjava, kakor pri drugih deročih vodah, kjer hudourniki struge z gramozom zasipljejo.

Upravni odsek je vzel to poročilo vestno v pretres in je po živahnem pretresovanju obrnil svojo pozornost posebno tudi okolnosti, da bi osuševanje travnikov, oziroma regulacija Pivke, morebiti utegnila škodovati Planinski dolini, pa tudi Ljubljanskemu barju, tako torej, da bi odvajanje voda tam morda dobro vplivala, tu pa škodo povzročila. Nadalje je upravni

odsek pretresal drugo vprašanje, namreč to, da naj se v prvi vrsti dožene, koliko bi regulacija stala, ter je v tem oziru sestavil tudi nekaj račun. Ako vzamemo, da znaša površje preplavljenega sveta 600 oral in da je oralo vredno poprečno po 200 gld., bi dobili vrednost 120.000 gld.; večje vrednosti ta v sedanjem stanju nima. Ako bi se osuševalna dela izvršila, bi se vrednost dotičnega sveta zboljšala k večjemu za polovico, torej bi bilo potem oralo vredno okroglo 400 gld. in tn to bi znašalo za vse ozemlje 240.000 gld. Od približno 600 oral pa se mora nekaj odbiti za rečno strugo, ki bi morala ostati precej široka, da bo mogla vso vodo odvajati, tako torej, da se bo površje izboljšanega ozemlja skrčilo. Ako bi načrt morda stal 100.000 gld., 120.000 gld. ali morda celo še več, kar bi ne bilo čuda, kajti pri vseh uravnavaх troškovniki rapidno rastejo, potem nastane vprašanje, ali bi se še izplačalo toliko denarja investirati, da bi se ta amelioracija dosegla? Upravni odsek je bil mnenja, da bi se gotovo izplačala, ako se načrt omeji na najneobhodnejše potrebna dela, ki bodo svojemu namenu ustrezala. Ako se napravi načrt s troški 40.000 do 60.000 gld., potem se bo delo gotovo izplačalo. Vsled tega je bil upravni odsek mnenja, da naj dotični hidrotehnik poleg vodnih razmer, katere sem že omenjal, študira zlasti vprašanje, koliko bo stala uravnava Pivke, pa tudi poizvé pri prebivalstvu, koliko bi v ta namen samo žrtvovalo. Z ozirom na to je upravni odsek sklenil predlagati visoki zbornici, naj vse to v vednost sprejme, posebej pa sklene:

«Deželni zbor skleni:

Deželnega odbora poročilo jemlje se v vednost s pristavkom, da naj deželni odbor uravnave Pivke ne pušča iz vida, da naj dotična poizvedovanja pridno nadaljuje, ter o njih poroča od leta do leta deželnemu odboru.

Deželni zbor pa izraža mnenje, da se imajo preiskave pred vsem dotikati:

- vprašanja, bi li samostojna uravnava Pivke ne poslabšala razmer na Ljubljanskem barju;
- vprašanja, koliko bi ta uravnava, ako bi ne presegla mej noobhodno potrebnega, vsaj približno stala in
- vprašanja, koliko bi mogli, oziroma hoteli, adjacenci k tej uravnavi donášati.»

Deželni glavar:

Zeli kdo besede?

Gospod poslanec Zelen ima besedo.

Poslanec Zelen:

Visoka zbornica! Predmet, o katerem je ravnokar razpravljaj gospod poročevalec upravnega odseka, je poročilo deželnega odbora glede uravnave Pivke. Ta stvar se vleče že 10 let po tej visoki zbornici; mnogo se je do danes o tem predmetu govorilo, storilo pa le malo ali pa nič. Za one gospode poslance, katerim je ta zadeva takorekoč le bolj od daleč znana, morda ni

tako zanimiva, kakor za nas, ki smo blizu in poznamo ondotno ljudstvo, pa tudi preplavljene senožeti. Mislim, da tisti gospodje, ki se za to stvar toliko ne zanimajo, niso tako natančno prebrali inženirjevega poročila, ki se nahaja v deželnega odbora poročilu št. 23. Zategadelj mi bodi dovoljeno, da preberem iz tega poročila 5. in 6. odstavek, ki se glasita:

(bere — list)

«Če bi povodnji izginjale približno sredi meseca maja ter nastopale šele jeseni po drugi košnji, smelo bi se to stanje imenovati vzorno. Toda ta idejal se jako redko ali pa celo nikdar ne pripeti, povodnji nastanejo tudi ob prav neugodnem času ter uničujejo kmetovalcu leto za letom vse upanje za zboljšanje prežalostnih razmer njegovega življenja.

Popolnoma upravičeno in naravno je torej, če prebivalci tarnajo in silijo na zboljšanje teh razmer, in njihove že skoz 10 let se ponavljajoče prošnje so pač dokaz, kolikega narodno-gospodarskega pomena more vsekako biti rešitev tega vprašanja.»

Torej, gospoda moja, če je na inženirja, ki je bil poslan na lice mesta, stvar naredila tak vtis, potem si pač lahko mislimo, da je uravnava Pivke potrebna, kajti inženir gotovo pri tem vprašanju ni niti posredno, niti neposredno udeležen ali interesiran človek. To pa, da bi bila uravnava reke združena s takimi težavami, kakor se misli, moram oporekati ter omeniti, kakor sem to že v upravnem odseku naglašal, da stvar ni tako obširna. Tista preplavljenja, od katerih se je reklo, da so podobna jezeru, pa niso jezero, ne potrebujejo za odstranitev družega, kakor da se napravi struga, notri v strugo pa napeljejo rovi; samo tega je treba, družega ničesar, kajti če je enkrat napravljena struga, potem je preplavljenje pri kraju. Če upoštevamo nadalje tudi to, da je inženir, ki je že toliko let na železnici v Št. Petru, se izjavil, da bi uravnava stala 40.000 do 50.000 gld., potem to ne bodo tako visoki troški. Po vsem tem je torej nujno potrebno, da se uravnava Pivke v roke vzame. Ker pa se mi zdi v tem oziru predlog upravnega odseka nekoliko pomanjkljiv, bi prosil visoko zbornico, da bi blagovolila glasovati za nastopni pristavek:

«Naroča se deželnemu odboru, da v prihodnjem zasedanju gotovo poroča deželnemu zboru v teku tega leta izvršenih poizvedbah in vsaj v približnem proračunu za uravnava Pivke.»

Deželni glavar:

Želi še kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, ima gospod poročevalec besedo.

Poročevalec Božič:

Gospod predgovornik, poslanec Zelen, hotel je naglasiti potrebo uravnave Pivke, ter se je skliceval na poročilo inženirja Sbrizaja, ki je kot izvedenec, ki pri kmetijstvu ni udeležen, sam naglašal, da bi bilo vsled povodnji potrebno tudi to izboljševalno delo, ker

povodnji ne nastopajo samo spomladi in v jeseni, ampak tudi poleti in takrat vse pridelke pokvarijo ter tako vplivajo, da od vode preplavljeni svet ni za nič drugega, nego za slabe travnike. Ta moment sem tudi že jaz sam naglašal, in zato je gospod poslanec Zelen v čisto razumljivi vnemi hotel le povdarjati, naj deželni odbor gotovo pridno sodeluje na tem ter od leta do leta o svojih poizvedbah pa tudi o približnem proračunu za uravnavo Pivke poroča. Vse to je že zapopadeno tudi v predlogu upravnega odseka. Kar izraža gospod poslanec Zelen je tisto, kar izraža upravni odsek v svojem predlogu v točkah *a*, *b* in *c*, namreč, da naj so od leta do leta poizveduje in deželnemu zboru poroča ter tudi poizve, koliko bo uravnava Pivke stala; zato je resolucija gospoda poslanca Zelena popolnoma odveč.

Deželni glavar:

Glasovali bomo najprej o predlogu upravnega odseka in potem o dodatnem predlogu gospoda poslanca Zelena.

Gospodje poslanci, ki so za predlog upravnega odseka, izvolijo vstati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Sedaj prosim gospode, ki se strinjajo z dodatnim predlogom gospoda poslanca Zelena, da izvolijo vstati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Je tudi sprejet.

S tem je ta točka dnevnega reda rešena.

Daljna točka je:

18. Ustno poročilo upravnega odseka glede dovolitve priklad za cestne namene (k prilogi 24).

18. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses, betreffend die Genehmigung von Umlagen für Straßenzwecke (zur Beilage 24).

Poročevalec Jelovšek:

Visoka zbornica! Po § 24., točka 8., zakona z dne 28. julija 1889, dež. zak. št. 17, spada dovolitev priklad za cestne namene, kadar bi imele biti višje nego 20%, v področje deželnega zbora.

Ker pa visoki deželni zbor vsako leto pooblašča deželni odbor, da sme le-ta cestnim odborom, ki mu natančno sestavljene račune in proračune pravočasno predlože, dovoljevati tudi višje nego 20% znašajoče priklade k direktnim davkom, je upravni odsek sklenil tudi letos isto predlagati, kakor druga leta, namreč:

«Visoki deželni zbor izvoli skleniti:

Deželni odbor se pooblašča, da dovoli onim okrajnim cestnim odborom, kateri z 20% priklado ne morejo izhajati, pri strogo dokazani potrebi in na podstavi pra-

vilno sestavljenih in zadostno opremljenih proračunov znotraj, za ustanovitev teh prispevkov brez izdaje posebnega deželnege zakona obstoječih določil, za leto 1901 priklado nad 20% k neposrednim davkom z izvanrednimi dokladami vred, izvzemši doklade na osebni dohodninski davek, ter ukrene kar treba zaradi predpisa in pobiranja teh priklad.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati.

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo predlogu upravnega odseka, izvolijo vstati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Na vrsto pride točka:

19. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji oskrbnništva vasi Stara Vrhnika, da bi deželni hidrotehnik napravil načrt za vodovd.

19. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über die Petition des Vermögensverwaltungsausschusses von Alt-Oberlaibach um Aufertigung der Pläne für die Wasserleitung durch einen landschaftlichen Techniker.

Poročevalec Božič:

Visoka zbornica! Vas Stara Vrhnika, občine Vrhnika, je predložila prošnjo, da naj bi se prihodnje leto poslal deželni hidrotehnik na lice mesta, da napravi načrt in troškovnik za tamošnji vodovod. To prošnjo podpira županstvo na Vrhniku.

Prosilci navajajo, da leži vas Stara Vrhnika precej visoko nad močvirjem, ter da razun dveh kapnic nima nobene druge pitne vode. Vas Stara Vrhnika šteje 479 prebivalcev ter redi okroglo 500 glav goveje živine in prašičev. Prebivalci vasi Stara Vrhnika so po tej prošnji prisiljeni celo leto vso potrebno vodo voziti iz nad 1 km oddaljenega studenca po zelo strmi bivši okrajni cesti. Pa tudi ta studenec pravijo, da se večkrat posuši, tako da pridejo potem prebivalci vasi Stara Vrhnika v velike nepravilike zaradi vode. Dalje na glašajo prosilci, da pri tem ne trpijo le ljudje in živina, ampak da je tudi za slučaj požara velika nevarnost. Vsled tega nameravajo iz precej visoko ležečega, 2500 m od vasi oddaljenega studenca «v koritih» vodo napeljati na Staro Vrhniko. S tem bi bila vas Stara Vrhnika popolnoma preskrbljena z vodo za svoje potrebe.

Upravni odsek je, pretresujoč to prošnjo, izrazil mnenje, da bi bilo morebiti umestno, ako bi se študiralo na lici mesta vprašanje, ali ne bi se dal vodovod za Staro Vrhniko zgraditi v zvezi z vrhniškim vodovodom,

vsled česar bi se troški zanj utegnili znatno znižati. V tem zmislu mi je čast v imenu upravnega odseka visoko zbornico prositi, da sprejme nastopni predlog:

«Deželni zbor skleni:

Deželnemu odboru se naroča, da odpošlje prilično deželnega hidrotehnika v Staro Vrhniko proučiti ondotne vodovodne razmere in vzlasti poizvedovati, bi se li morda ne dal ta vodovod z vrhniškimi vodovodom v zvezo spraviti, ter da svoječasno o tem deželnemu zboru poroča.»

Deželni glavar:

Zeli kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati.

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo predlogu upravnega odseka, izvolijo obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Z ozirom na to, da je še prečitati dve interpelaciji in da se danes popoldne ob pol 4. uri snide upravni odsek, bomo torej sedaj sejo sklenili in, prosim samo še gospoda zapisnikarja, da prečita interpelaciji, kateri sta meni bili izročeni.

Tajnik Pfeifer:

(bere — liest)

«Interpelacija

poslancev dr. D. Majarona in tovarišev do visoke c. kr. vlade v roki Nj. ekselence gospoda deželnega predsednika glede na interpelacijo, ki je bila zaradi jezikovne ravnopravnosti pri c. kr. nadsodišču v Gradci podana dne 7. aprila 1899, a do danes najno ni odgovora.

V sedmi seji deželnega zbora dne 7. aprila 1899 smo podpisanci podali naslednjo

interpelacijo:

Visoki c. kr. vladi ni neznano, da je c. kr. deželno nadsodišče v Gradci dne 23. junija t. l. na prizivni razpravi v čisto slovenski pravdi med čisto slovenskimi strankami zabranilo pravnim zastopnikom slovenski govoriti in da je sploh odklonilo slovenski jezik kakor razpravni jezik. Vsled tega kršenja jezikovne, v državnih osnovnih zakonih zajamčene in nekoliko tudi z naredbami predpisane ravnopravnosti, vsled kršenja, ki nasprotuje tudi novim načelom ustnosti razprav, došle so od kompetentnih strani, pred vsem od odvetniške zbornice kranjske, visoki c. kr. vladi peticije, v katerih se nujno prosi ukreniti vse, da se takoj začetkom delovanja novih civilnopravnih zakonov zagotovi slovenskemu jeziku popolna veljava razpravnega jezika pri c. kr. višjem deželnem sodišču v Gradci. Na te peticije, odnosno interpelacije, ni c. kr. vlada, kolikor znano, do danes ničesar ukrenila, in pri c. kr.

nadsodišču v Gradci je ostalo v tem pogledu vse pri starem, razun da od konca decembra minolega leta naprej strankam ne zabranjuje več slovenski govoriti, to pa — po soglasnih javnih poročilih — vsled navodila, katero je c. kr. najvišje sodišče povodom revizije v zgoraj omenjeni pravdi izdalo internim potom na podlagi § 277., odstavek 2., sodnega opravnega reda. Vse drugo je pa, kakor rečeno, ostalo pri starem, da se o slovenskih pravnih še vedno vključujejo prizivne razprave v nemškem jeziku, da se sodniki, vzlasti poročevalci, poslužujejo le nemškega jezika, da se v istem jeziku piše sodni zapisnik, da se razsodbe proglašajo in izdajajo tudi le v nemškem jeziku. Da vse to ne odgovarja § 13. obč. sod. reda, kateri je še danes v veljavi, da tudi ne odgovarja ustavno zajamčeni enakopravnosti, kakor končno tudi ne novim civilnopravnim načelom neposrednosti in ustnosti — o vsem tem ne more biti nikake dvojbe. Pri tej priliki si usojamo ulano podpisanci opozarjati tudi še na drugo prečudno prakso, da c. kr. nadsodišče v Gradci še vedno sodiščem prve instance zaukazuje, naj njegove višjesodne odločbe in sklepe na slovenski jezik prevajajo in take prevode strankam dostavljajo. To ni le protivno § 215. sod. opr. reda, po katerem je potrebno število čistopisov odločbe napraviti takoj pri dotični instanci, ampak je tudi čisto brezpotrebno in neosnovano obremenjenje nižjesodnih instanc, katere po nikakem redu ne morejo biti vezane k mučnemu in zelo zamudljivemu prevajanju. Sploh pa ni videti, zakaj naj bi se stranke zadovoljile s prevodi višjesodnih odločb in celo takimi prevodi, za katere ne prevzema odgovornosti višjesodna instanca sama. — Takšnih protizakonitosti in nepravilnosti slovenski narod na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem ne more več mirno prenašati, to pa tem manj, ker celo mali del slovenskega naroda na Primorskem v območju c. kr. nadsodišča tržaškega nima v zgoraj grajanih ozirih posebnega povoda za pritožbe, kajti ravnokar imenovano nadsodišče tržaško razpravlja v slovenskem jeziku in tudi svoje odločbe in sklepe samo pripravlja v slovenskem jeziku, ne da bi jih bilo treba prevajati na nižjih instancah. Glede na vse to usojamo si udano podpisanci vprašati visoko c. kr. vlado: Ali hoče nemudoma ukreniti, da se odpravi zgoraj popisano, zakonom in naredbam protivno postopanje c. kr. višjega sodišča v Gradcu?

V Ljubljani, dne 7. aprila 1899.

Ker podpisancem ni znano, da bi bilo visoko c. kr. pravosodno ministrstvo kaj ukrenilo proti grajanemu postopanju, marveč razmere, popisane v navedeni interpelaciji, še dandanes v nasprotju z zakoni in naredbami ter na kvar pravosodja obstojajo, zato si usojamo vprašati visoko c. kr. deželno vlado:

Ali dobimo na navedeno interpelacijo kak odgovor in kedaj ga je pričakovati?

V Ljubljani, dne 3. aprila 1900.

Dr. D. Majaron, Iv. Hribar, Murnik, Iv. Šubic, Jos. Lenarčič, Grasselli, Fr. Višnikar, Božič, Dr. Ivan Tavčar, Klein.»

«Interpelacija

poslancev dr. D. Majarona in tovarišev do visoke c. kr. vlade v roki Nj. ekselence gospoda deželnega predsednika zaradi izdajanja odločeb c. kr. najvišjega sodišča tudi v slovenskem jeziku.

§ 27. ces. patenta z dne 7. avgusta 1850, drž. zak. št. 325 (statuta za c. kr. najvišji sodni in kasacijski dvor) veleva: „..... Ako se razprava ni vršila v nemškem, nego v drugem jeziku, tedaj mora najvišje sodišče svojo odločbo z razlogi vred izdati v tistem jeziku, v katerem se je razpravljalo na prvi instanci, in pa v nemškem jeziku.“

Ta jasna zakonova določba se pa še dandanes ne prakticira za slovenski jezik, nego se odločbe c. kr. najvišjega sodnega in kasacijskega dvora dosledno izdajajo izključno le v nemškem jeziku, tudi če se je razprava na prvi instanci vršila izključno slovenski. Ta neravnopravnost je za slovenski narod tem občutnejša, ker se sicer navedeni zakon izpolnjuje pri c. kr. najvišjem sodišču glede na prav vse druge nenemške jezike, izimši jedino le jezik slovenski.

Glede na to in ker ni prav nobenega razloga izključevati rabo slovenščine, usojajo si podpisanci vprašati:

Kedaj se končno začne izvajati § 27. ces. patenta z dne 7. avgusta 1850, drž. zak. št. 325, tudi za slovenski jezik?

V Ljubljani, dne 3. aprila 1900.

Dr. Majaron, Iv. Hribar, Grasselli, Murnik, Jos. Lenarčič, Fr. Višnikar, Ivan Šubic, Božič, Dr. Iv. Tavčar, Jos. Kušar, Klein.»

Deželni glavar:

Čast mi je, izročiti interpelaciji vzvišenosti gospodu deželnemu predsedniku

Prihodnja seja bo v četrtek dne 5. t. m. ob 10. uri dopoldne, in sicer s sledečim dnevnim redom.

(Glej dnevni red prihodnje seje. — Siehe Tagesordnung der nächsten Sitzung.)

Naznanjam, da ima danes popoldne upravni odsek sejo ob pol 4. uri v deželni hiši.

Finančni odsek ima sejo jutri ob 5. uri popoldne, sicer pa tudi še takoj sedaj po javni seji.

Odsek za letno poročilo zboruje jutri, dne 4. aprila, ob 10. uri dopoldne v sobi tukaj na strelišču.

Sklepam sejo.

Konec seje ob 1. uri 40 minut popoldne. — Schluss der Sitzung um 1 Uhr 40 Minuten Nachmittag.